

Häädetkeitaan luonnonpuiston ja lähiympäristön linnusto 1993-1998

Tapio Koistinaho

Häädetkeitaan luonnonpuiston
ja lähiympäristön linnusto
1993-1998

Tapio Koistinaho

Parkanon tutkimusasema ja tutkimusmetsäpalvelut

Tapio Koistinaho. 2001. Häädetkeitaan luonnonpuiston ja lähiympäristön linnusto 1993-1998. Metsäntutkimuslaitos. Parkanon tutkimusasema ja tutkimusmetsäpalvelut.

ISBN 951- 40-1800-1
ISSN 1238-0830

Kirjapaino: Vammalan kirjapaino Oy

Kuvat: Markku Saarinen, Erkki Oksanen, ilmakuvat

Kansikuvat: Häädetkeidas kuvattuna pohjoisesta. Taustalla Häädetjärvi ja Keidaslammi. Etualalla vasemmalla Huhtasaari. Märät kuljut ja lukuisat avovesiallikot kiertävät kehinä suon keskustan ympärillä.

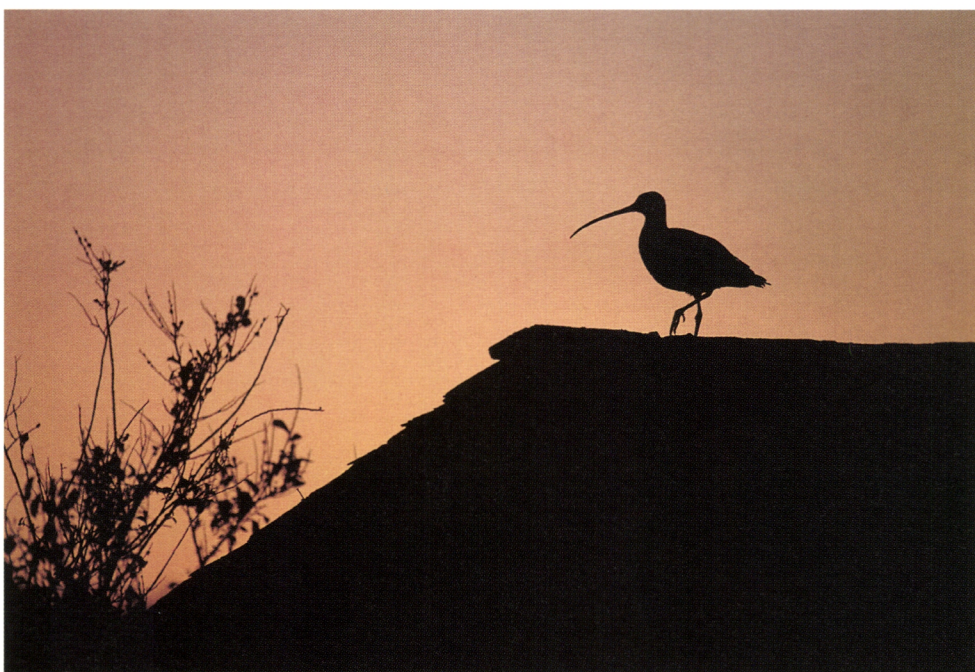
Kurki ja joutsen ovat Häädetkeitaan lintulajeista näyttävimpiä.

Taitto: Anita Hiltunen

Kartat: Mainostoimisto Advertti & Tutkimusmetsäpalvelut

Sisällys

1 Johdanto	5
2 Tutkimusalue	7
2.1 Häädetkeidas	7
2.2 Puurokeidas	8
2.3 Vesistöt	8
3 Aineisto ja menetelmät	9
3.1 Linjalaskenta	10
3.2 Kartoitukset	12
4 Tulokset	12
4.1 Puurokeidas	12
4.2 Ojalampi	24
4.3 Häädetkeidas	24
4.4 Häädetjärvi	40
4.5 Keidaslammin alue	42
4.6 Keidaslammi	44
4.7 Vehkuri	46
4.8 Joutsenlammi	47
4.9 Koivulammit	48
4.10 Kartiska	49
4.11 Kovesjoki	49
4.12 Talousmetsät	52
4.13 Uhanalaiset lajit	54
5 Tulosten tarkastelua	55
5.1 Vertailua aiempiin tuloksiin	55
5.2 Osa-alueiden vertailua	56
5.3 Talousmetsien linnusto	56
5.4 Tutkimusalueen linnustonsuojelullinen arvo	57
Kirjallisuus	58
Kiitokset	59

Avosoiden lintulajistoon kuuluva isokuovi tunnetaan paremmin viljelysmaiden tyypillisenä asukkina.

1 Johdanto

Parkano on soista vedenjakaja-aluetta, Suomenselän eteläisintä kolkkaa. Soiden tehokkaasta ojitamisesta huolimatta seudulle on jäänyt luonnontilaisiakin suoalueita. Laajimmat ja edustavimmat suot ovat suojeltuja. Tänä päivänä nämä harvat kohteet ovat reunametsineen ja metsäsaarekkeineen useiden lintulajien, kuten kapustarinnan, pikkukuovin, suokukon, riekon ja pohjantikan, eteläisimpiä merkittäviä esiintymistihentymiä (ks. esim. Väisänen ym. 1998).

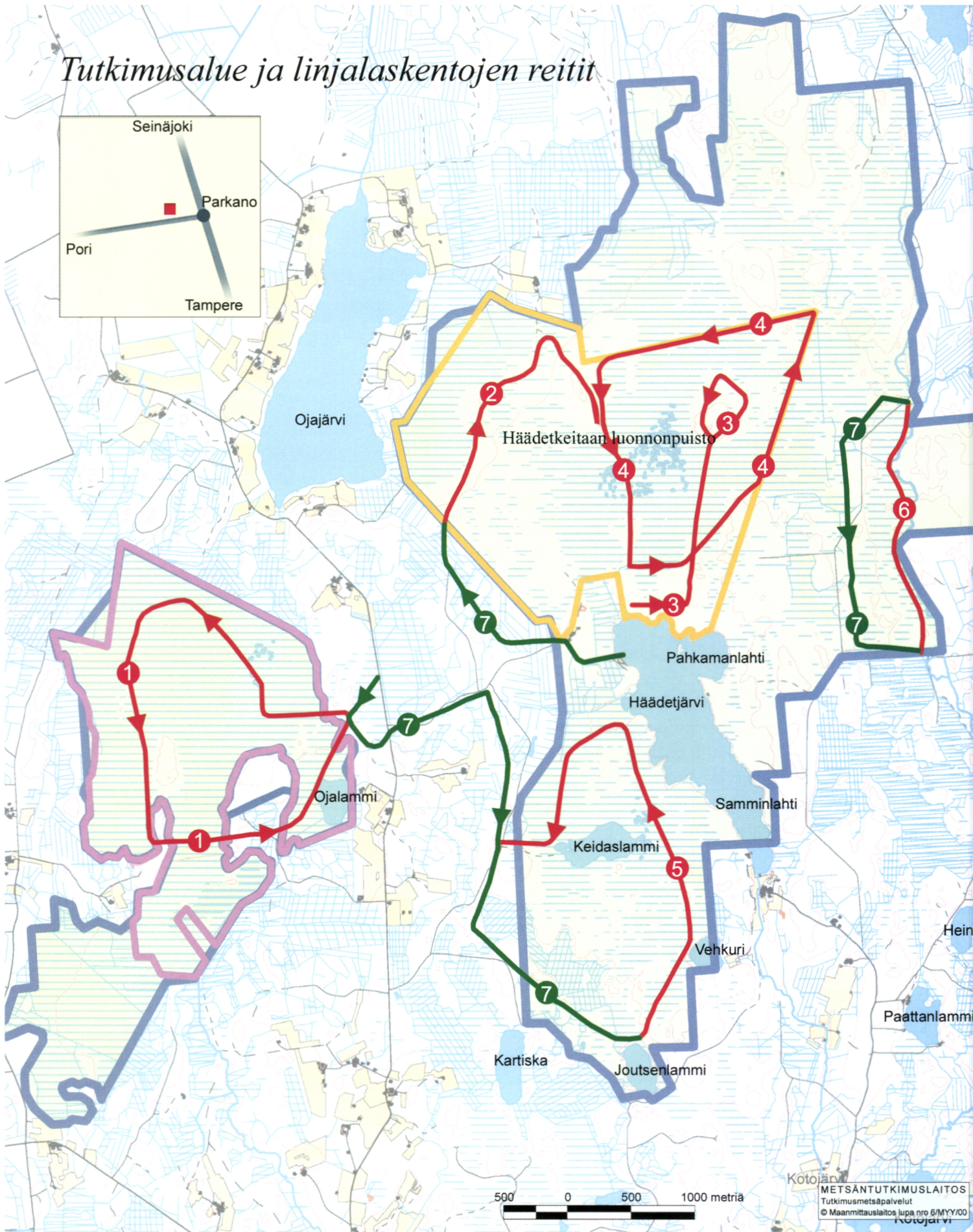
Urpo Häyrinen toteaa Ympäristöministeriön arkistosta löytyneissä, vuonna 1964 kirjoitetuissa havainnoissa Häädetkeitaan luonnonpuistosta: “Lintusuojelullisessa mielessä Häädetkeitaan luonnonpuiston ydinalue on keidaslampareiden ja ruoppakuljujen alue, jonka linnusto on Pohjois-Satakunnan oloissa keskinkertaisen edustavaa. Harvinaisuuksia ei esiinny ja avosuolinnuston parimäärä ei kohoa kovinkaan korkeaksi. Tähän on syynä Häädetkeitaan pienuus, joka alentaa sen arvoa lintusuojelualueena, ja estää linnuston esiintymisen Pohjois-Satakunnan parhaille ja suurimmille keitailla ominaisessa kokoonpanossa. Linnustollisessa mielessä Häädetkeidas ei siis ole iso avosuo. Lopputoteamuksena voidaan sanoa, että Häädetkeidas ei läheskään riittävässä määrin tyydytä Pohjois-Satakunnalle tyypillisen edustavan avosuolinnustosuojelualan tarvetta.”

Häädetkeitaan luonnonpuiston linnustosta on Rajasärkkä ym. (1993) aiemmin julkaissut linjalaskentatuloksia. Ympäristöministeriön arkistosta on löytynyt Urpo Häyrisen (1964) lintuhavainnot Häädetkeitaalta vuosilta 1961 ja 1964 sekä koealokartoituksen tulos vuodelta 1964.

Tämän tutkimuksen tuloksia on aiemmin esitelty alustavasti Satakunnan linnutlehdessä (Koistinaho 1997).

Tämän tutkimuksen tavoitteena on ollut selvittää luotettavasti alueen linnusto sekä esittää arviot lintulajien runsauksista ja kannanvaihteluista.

Tutkimusalue ja linjalaskentojen reitit

METSÄNTUTKIMUSLAITOS
Tutkimusmetsäpalvelut
© Maanmittauslaitos lupa nro 6/MYY/00

Merkkien selitteet

Laskentalinja	soidensuojelualue
luonnontilainen	luonnonpuisto
talousmetsä	Natura 2000-alue

Puurokeidas	Keidaslammi
Pääkorpi	Kovesjoki
Huhtasaari	Talousmetsä
Häädetkeidas	

2 Tutkimusalue

Tutkimusalueen muodostivat Parkanon kaupungissa sijaitseva Puurokeitaan soiden-suojelualue, Parkanossa ja osittain Karvian kunnassa sijaitseva Häädetkeitaan luonnonpuisto sekä pääosin valtioneuvoston hyväksymään soidensuojeluohjelmaan kuuluvat ns. Häädetkeitaan itäpuoliset suot. Vertailuaineistoa koottiin edellä mainittujen ympäristössä sijaitsevista, Metsäntutkimuslaitoksen, metsähallituksen ja yksityisten talousmetsistä. Vesistöistä tutkimukseen kuuluivat luonnonpuiston eteläpuolella sijaitseva Häädetjärvi sekä sitä tuntuvasti pienemmät Vehkuri, Joutsenlammi, Koivulammit, Kartiska, Keidaslammi ja Ojalampi. Lisäksi selvitettiin tutkimusalueen itärajalla sijaitsevan Kovesjoen varren linnusto.

Valtioneuvosto antoi 20.8.1998 päätöksensä Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkoston Suomen ehdotuksen hyväksymisestä. Ehdotuksessa ovat mukana Häädetkeidas (FI0335004) ja Puurokeidas (FI0336006). Häädetkeitaan kohde käsittää sekä nykyisen luonnonpuiston että Häädetjärven etelä- ja länsipuolella sijaitsevan Keidaslammin alueen ja idässä Kovesjokivarren seudun. Puurokeitaaseen on liitetty etelässä uusia alueita, ns. Hannankeidas. Tutkimusalueesta jäävät Natura-ehdotuksen ulkopuolelle lähinnä osa Vehkuria, Kartiska ja Koivulammit.

2.1 Häädetkeidas

Häädetkeitaan luonnonpuisto on perustettu vuonna 1956 ja sen pinta-ala on noin 560 ha. Puisto on ollut perustamisestaan saakka Metsäntutkimuslaitoksen hallinnassa ja se on siten palvellut luonnonsuojelun ohella metsäntutkimuksen tarpeita. Vuoden 2002 alusta Häädetkeitaan luonnonpuisto siirtyy metsähallituksen hallintaan.

Luonnonpuiston alueesta on vuonna 1996 valmistunut yksityiskohtainen kasvillisuusselvitys (Kalpio 1998). Samalla kasvillisuutta verrattiin 1930-luvulla ilmestyneeseen tutkimukseen (Paasio 1935).

Häädetkeitaan kasvillisuus on yleisesti ottaen karua. Suot ovat lähinnä ombroja oligotrofisia, vähäruohoisia tyyppisiä. Erilaiset rämeet ja rämeiden yhdistelmätyypit hallitsevat suomaisemaa. Ravinteisimmista suotyypeistä tavataan luhtanevaa pieninä aloina Häädetjärven pohjoispäässä. Pääkorven metsäniemeke on suurimmaksi osaksi mustikkakangaskorpea, joka on mesotrofinen suotyyppi. Metsät ovat lähinnä karua Vaccinium-tyyppiä (VT). Lisäksi tavataan Calluna-tyyppiä (CT). Myrtillus-tyypin metsiä (MT) esiintyy mm. Häädetjärven pohjoispuolella, Käsäkankaan eteläpäässä, Huhtasaassa ja Pääkorvessa. Kangasrämeet ja soistuneet kankaat ovat alueella yleisiä (Kalpio 1998).

Linnuston kannalta alue on karua, rämeiden hallitsemaa. Maapuita ja korkeita kantoja on lähinnä Pääkorvessa, Huhtasaassa, Isosalossa ja Häädetjärven pohjoispäässä sijaitsevilla metsillä. Pystyynkuolleita ja -kuolevia havupuita on etenkin Isosalon reunoilla, mutta myös esim. Pääkorven ja Hirsimäen sekä alueen pohjoisosan metsäsaarekkeiden reunoilla. Pystyynkuolleita lehtipuita (lähinnä koivuja) on runsaasti Rainenevalla ja Peränevalla. Täysin avonaiset suokuviot ovat yleensä pieni-alaisia. Suurimmat avosuot sijaitsevat nykyisen luonnonpuiston reunoilla, mutta jäävät

Natura-ehdotuksen mukaisen rajauksen sisäpuolelle.

Natura-ehdotuksen mukaiset Häädetkeitaan laajennusosat monipuolistavat kokonaisuutta. Keidaslammin eteläpuolella on reheviä alueita ja lehtipuuvaltaisia metsiä. Pohjoisessa Karvian puolella on ruohoisia suoalueita. Luonnonpuiston itäpuolella osaa kangasmetsistä on hoidettu talousmetsinä ja puustossa on myös nuoria taimikoita. Kovesjoki ja Pirttiluoma ovat enimmäkseen luonnontilaisia. Jokien varsilla on tulvaniittymäisiä ruohoisia alueita.

Natura 2000 -ehdotuksen mukaisen Häädetkeitaan alueen kokonaispinta-ala on 2011 ha.

2.2 Puurokeidas

Puurokeidas-Hannankeidas kuuluu suoyhdistelmätyyppinä Satakunnan ja Etelä-Pohjanmaan kermikeitaisiin. Puurokeidas on laaja ja lähes puuton keidas, pääosin lyhytkortista ombrotrofista nevaa ja rahkanevaa. Alueeseen kuuluu muutamia kivennäismaasaarekkeitä, joista suurimpien metsiä on hakattu. Puuston ikä vaihtelee 20-120 vuoden välillä. Puurokeitaan allikkoalue on suppeahko, mutta osa allikoista on vesipinta-alaltaan laajoja.

Natura 2000 -ehdotuksen rajauksen eteläosassa sijaitseva Hannankeidas on osittain ojitettu.

Linnuston kannalta Puurokeidas poikkeaa Häädetkeitaan kokonaisuudesta, vaikka sekin on karu. Pohjoisosassa sijaitseva laaja ja täysin puuton rahkaneva on ainulaatuinen tutkimusalueella. Puurokeitaan allikot sekä Ojalampi näyttävät olevan enemmän vesilintujen mieleen kuin Häädetkeitaan pienvedet.

Puurokeitaan-Hannankeitaan kokonaispinta-ala on Natura 2000 -ehdotuksessa 574 ha.

2.3 Vesistöt

Tutkimusalueen kaikki vedet ovat humuspitoisia ja happamia. Joidenkin lampien pH jäänee jopa alle viiden. Seudun vesistöille on lisäksi tyypillistä lähellä riskitasoa oleva alkaliteetti.

Häädetjärven valuma-alue on varsin luonnontilainen. Metsäojitukset ovat pienialaisia ja maatalouden aiheuttamaa kuormitusta ei juurikaan ole. Järven länsiranta on suovaltaista, mutta paikoin rannoilla on metsäsaarekkeitä sekä lepikoita ja haavikoita. Pohjois- ja itärannat ovat metsäisempiä. Häädetjärven itäpuolella on tehty metsähakkuita, pienialaisia avokuvioitakin. Rantarakentamista on vain järven eteläisimmässä poukamassa. Häädetjärven pohjoispäässä sijaitseva metsänvartija-tila on ollut autiona jo pitkään ja tilan pellot on metsitetty.

Keidaslammin rannat ovat luonnontilaista suota. Joutsenlammin rannoista osa on suota ja osa metsämaata. Ojituksia on vähän.

Kartiskalampi on enimmäkseen metsärantainen, osa sen valuma-alueesta on ojitettu. Vehkurin itäpuolella on pieni peltoalue. Itäreunan ojat kuivattavat lammen rantamaita. Metsäntutkimuslaitoksen hallinnassa olevat suorannat ovat luonnontilaisia.

Iso Koivulammi on pääosin suorantainen, mutta rämemänniköt ulottuvat lähelle vesirajaa. Osa rantarämeistä on ojitettu. Pieni Koivulammi on voimakkaasti umpeenkasvava ja suorantainen. Lampien välinen puro on luonnontilainen.

Turvetuotannon ja metsäojitusten kuivatusvedet kuormittavat etenkin Pirttiluomaa ja edelleen Kovesjokea. Pirttiluoman yläpuolella sijaitseva Pirttijärvi on pahoin liettynyt ja vesi laadultaan huonoa. Luomaan Haaroossa yhtyvät toisen puron vedet tulevat Kovesjärvestä, jonka vesi on laadultaan hyvää. Pirttiluoma on tutkimusalueen kohdalla jokseenkin perkaamaton. Kovesjoen varressa on joitakin vanhoja, puutavaran uittoa helpottamaan kaivettuja oikaisu-uomia.

Puurokeitaan itäreunalla sijaitseva Ojalammi on pääosin suorantainen ja umpeenkasvavakin. Lammen itäpuolella on vanhan tilakeskuksen käytöstä poistettuja peltoja ja rannalla loma-asunto. Ojalammin ympäristö on jokseenkin ojittamaton, mutta lammen laskupuro on voimakkaasti perattu, jonka kuivattava vaikutus ulottuu myös puron varsille.

3 Aineisto ja menetelmät

Häädetkeitaan luonnonpuiston ja sen lähisoiden linnustaselvitys aloitettiin vuonna 1993. Varsinaiset lintulaskennat on tehtiin vuosina 1993-97. Lampien ja järvien linnustoa kartoitettiin myös vuonna 1998.

Pääosan tutkimusalueesta muodostavat Metsäntutkimuslaitoksen hallinnassa olevat Häädetkeitaan luonnonpuisto ja ns. Keidaslammin alue. Kolmas keskeinen tutkimuksen kohde on metsähallituksen Puurokeitaan soidensuojelualue. Vuosina 1996 ja 1997 koottiin lisäksi vertailuaineistoa laskemalla alueen talousmetsien linnustoa.

Säännölliset lintulaskennat tutkimusalueella aloitettiin vuosittain maaliskuulta, kevään etenemisestä riippuen. Keväällä retkeily painottui viikonloppuihin. Aktiivisin linnuston seuranta alkoi toukokuun alkupuolelta ja kesti kesä-heinäkuun vaihteeseen. Varsinaisena maalinnuston laskenta-aikana retkeily saattoi olla parin viikon jaksossa lähes päivittäistä, mikäli sää salli laskennat.

Heinä-elokuulla lintulaskentoja tehtiin harvemmin. Tällöin kartoitettiin pesäpaikkoja ja poikueita. Syysmuuttoa pyrittiin seuraamaan tarkemmin. Talvilintulaskennat olivat satunnaisia.

Varsinaisia lintulajien muuttotilastoja ei tässä työssä esitetä.

3.1 Linjalaskenta

Tutkimuksen päämenetelmänä käytettiin ns. linjalaskentaa (ks. esim. Järvinen & Väisänen 1975, 1976 ja 1981, Väisänen & Järvinen 1974).

Linjalaskenta valittiin tutkimusmenetelmäksi, koska laskennat ovat helposti toistettavissa ja aineistot ovat vertailukelpoisia. Menetelmä on kehitelty pitkälle juuri suomalaisiin maastoihin ja Suomen linnuston laskentaan sopivaksi. Lisäksi työn tekijä on käyttänyt menetelmää lähes 20 vuoden ajan.

Linjalaskennassa lintupariksi tulkittava havainto (esim. laulava koiras, havaittu pari, poikue jne.) kirjataan havaintopaikan perusteella joko 50 m:n levyiselle ns. pääsaralle (PS, ulottuu siis 25 m laskijan molemmille puolille) tai tämän ulkopuolisen alueen käsittävälle apusaralle (AS). Pää- ja apusarka muodostavat yhdessä tutkimussaran (TS). Maastolomake käsittää 0.5 km laskettavaa linjaa. Reitillä maastolomakkeille kirjatut havainnot summataan ja siirretään yhteenvetolomakkeille.

Linjalaskenta tehdään parhaan pesimäkauden aikana, reitin maantieteellisestä sijainnista riippuen, kuitenkin kesäkuussa. Laskenta tehdään varhaisen aamun aikana poutasäällä. Tuulisina, sateisina tai kylminä aamuina laskennasta on luovuttava. Tällöin lintujen aktiivisuus ja etenkin koiraiden laulu vähenee oleellisesti (ks. Järvinen ym. 1977).

Laskennan eteneminen riippuu linnuston tiheydestä ja maasto-oloista. Harvanpuoleista linnustoa ehtii laskea aamun aikana 5-6 km:n matkan. Linjat suunnitellaan maastoon siten, että eri ympäristötyyppejä osuu linjojen varrelle samassa suhteessa, kuin niitä esiintyy tutkimusalueella.

Maastotulosten muuntamisessa tiheyksiksi (pareja/km²) käytetään sekä lajikohtaisia ns. kuuluvuuskertoimia k (perustuvat lajin havaittavuuteen maasto-oloissa) että linnuston tiheydestä riippuvia kertoimia y . Lajin kuuluvuuskerroin k lasketaan lajin pääsarkaprosentin perusteella, ts. mitä useampi tutkimussaran havainnoista on pääsaralta, sitä suuremmaksi k muodostuu.

Tässä työssä lajikohtaisina k -kertoimina käytettiin valtakunnalliseen linnuston seuranta-aineistoon perustuvia kertoimia, jotka saatiin listauksena Helsingin yliopiston luonnontieteelliseltä keskusmuseolta.

Linnuston tiheydestä riippuvaa korjauskerrointa y käytettiin ainoastaan metsävarpuslintujen parimäärien laskemiseksi.

Korjauskerroin y saadaan kaavalla:

$$y = 0,0302 \times PS / l + 0, \text{ missä}$$

PS = 50 m leveältä pääsaralta laskennassa tehtyjen havaintojen kokonaismäärä, ja

l = laskentalinjan kokonaispituus (km).

Linjalaskennan lajikohtaiset havainnot muutetaan parimääriksi kaavalla:

tiheys = $TS \times k \times y / l$, missä
tiheys = lintulajin parimäärä/km²,
TS = lajin havaintojen kokonaismäärä laskennassa,
k = lajikohtainen kuuluvuuskerroin,
y = korjauskerroin ja
l = laskentalinjan pituus.

Linjalaskennan perusteella saatuja lajikohtaisia parimääriä arvioitaessa on otettava huomioon, etteivät ne kuvaa lajien todellisia parimääriä. Sen sijaan tulokset ovat luotettavampia vertailtaessa esim. lajien vuosittaisia tuloksia toisiinsa ja kuvaavat lajien kannanvaihteluja. Lasketut parimäärät ovat usein harhaanjohtavia esim. harvalukuisten, linjalle sattumanvaraisesti osuvien lajien kohdalla (ks. myös Järvinen & Väisänen 1977).

Linjalaskennan toteutuksessa noudatettiin Suomen linnuston seurantaohjeita (Koskimies & Väisänen 1988).

Linjalaskennat tehtiin tutkimusalueella seuraavasti:

1993:	23.7 km
1994:	15.9
1995:	18.1
1996:	34.0
1997:	17.0

yhteensä 108.7 km

Puurokeitaan 5.8 km:n pituinen linja laskettiin vuosina 1993 ja 1996. Laskentalinja alkoi Puurokeitaan itäreunalta Ojalammien pohjoispuolelta, kulki allikkoalueen poikki suon pohjoisosaan, sitten etelään Puurosaloon, edelleen suon poikki Ojalammisaloon ja Ojalammille. Reitin sijainti on esitetty kuvassa 1 (sivu 6).

Nykyisen Häädetkeitaan luonnonpuiston alueella (osaksi sen rajoja pitkin) laskettiin kolme erillistä linjaa, ns. Pääkorven, Huhtasaaren ja Häädetkeitaan linjat. Pääkorven linja alkoi luonnonpuiston länsirajalta, kulki Pääkorven läpi Karilankeitaan reunaan, edelleen Hirsimäkeen ja Peräkorven tuntumaan puiston pohjoisosaan. Täältä reitti jatkui vielä Käsäkankaan eteläosaan. Huhtasaaren linja kulki ensin puiston eteläosassa, kääntyi sitten suoraan Häädetkeitaan poikki Huhtasaaren, jonka reitti kiersi. Häädetkeitaan linja kulki ensin Rainenevan poikki ja edelleen puiston itäreunalle Niittuniemeen. Sieltä reitti jatkui puiston rajaa pitkin kiertäen pohjoiskulman kautta Käsäkankaalle. Linjan loppuosa kulki allikkoalueen länsiosan kautta Isosaloon. Häädetkeitaan linjalasketanreittien sijainti on esitetty kuvassa 1 (sivu 6).

Kolmen Häädetkeitaan linjan yhteispituus on 11.4 km (vuonna 1993 11.2 km). Laskennat toistettiin vuosina 1993-1996. Vuonna 1997 laskettiin sääongelmien vuoksi ainoastaan Pääkorven linja.

Ns. Keidaslammin alueella laskettiin vuosina 1993-97 4.5 km:n mittainen linja, joka on alkoi Joutsenlammin pohjoispäästä. Sieltä laskentareitti kulki Vehkurin kautta Kalliosaaren yli Keidaslammin ja Häädetjärven väliselle alueelle. Linja kääntyi Pajanevalla ja päättyi Keidaslammin länsipuolelle. Linjan kulku on esitetty kuvassa 1 (sivu 6).

Tutkimusalueen itäreunalla Kovesjoen varressa laskettiin 2.2 km:n mittainen linja vuosina 1993 sekä 1995-96. Linja kulki joen länsipuolella Varpunevan poikki Haaranevalle. Linjan sijainti on esitetty kuvassa 1 (sivu 6).

Vertailuaineiston kokoamiseksi tehtiin linjalaskentoja myös tutkimusalueen lähiympäristön talousmetsissä vuosina 1996 ja 1997. Laskentalinjaa oli yhteensä 10.1 km ja se sijoittui lähinnä Häädetkeitaan luonnonpuiston ja Häädetjärven länsipuolelle sekä puiston ja Kovesjoen väliselle alueelle. Linjojen sijainti on esitetty kuvassa 1 (sivu 6).

3.2 Kartoitukset

Häädetjärven ja alueen lampien vesi- ja myös lokkilinnustoa seurattiin menetelmällä, jota voidaan kutsua lähinnä kartoitukseksi. Vesistön ympäri käveltiin ja kirjattiin ylös havaitut lintuyksilöt (parit, koiraat, poikueet jne.). Häädetjärvi kierrettiin veneellä, lisäksi käytettiin rannoilla laskentapisteitä lähinnä esim. lokkien ja kuikkien parimäärien tarkentamiseen. Lammet laskettiin rantoja pitkin. Laskentakertojen lukumäärä vaihteli vuodesta ja vesistöstä riippuen 3-12.

Harvalukuiset lajit laskettiin siten, että laskenta-alueena oli koko nykyinen Häädetkeitaan luonnonpuisto. Menetelmää käytettiin etenkin tikkojen ja harvalukuisimpien kahlaajien parimäärien selvittämiseksi.

Kartoitusten toteuttamisessa sovellettiin valtakunnallisia linnuston seurantaohjeita (Koskimies & Väisänen 1988).

4 Tulokset

4.1 Puurokeidas

Puurokeitaan 5.8 km:n pituisen linjan laskentojen tulokset vuosilta 1993 ja 1996 ilmenevät taulukosta 1 (sivut 22-23). Linjalaskentojen lisäksi Puurokeitaalle on suoritettiin vuosittain kartoituskäyntejä.

Linjalaskentojen ja kartoitusten perusteella Puurokeitaan alueen lintulajistosta voidaan esittää lajeittain seuraavaa:

Kaakkuri (*Gavia stellata*)

Ainoa kaakkurin pesimäaikainen havainto koko tutkimusalueelta on Puurokeitaalta:

kaksi allikkoalueen yli lentävää lintua 16.6.1996.

Kuikka (*Gavia arctica*)

Kuikasta on useita havaintoja sekä Puurokeitaan allikoilta että etenkin Ojalammilta. Ilmeisesti kyseessä ovat Häädetjärvellä pesivät linnut. (Puurokeitaalta pohjoiseen Karvian puolella sijaitsevan Ojajärven linnustosta ei ole tietoja.)

Mustakurkku-uikku (*Podiceps auritus*)

Kaikki havainnot ovat Ojalammilta (ks. kappale 4.2).

Laulujoutsen (*Cygnus cygnus*)

Laulujoutsenia havaitaan säännöllisesti suoalueella lähinnä keväisin. Laji ei p e s i Puurokeitaan alueella.

Metsähanhi (*Anser fabalis*)

Metsähanhista on kolme havaintoa huhti-toukokuulta, ylilentäviä, 2-5 yksilöä. Puurokeitaan merkityksestä hanhien levähdyspaikkana syysmuuton aikana ei ole tietoja.

Haapana (*Anas penelope*)

Haapanasta on vain yksi havainto itse suolta, pari 22.5.1996 allikkoalueella.

Sinisorsa (*Anas platyrhynchos*)

Laji pesii ilmeisesti vuosittain (1-2 paria) Puurokeitaan allikkoalueella, esim. 28.6.1996 naaras ja viisi poikasta.

Jouhisorsa (*Anas acuta*)

Jouhisorsista on runsaasti kevätmuuttohavaintoja allikoilta. Laji on kuitenkin havaittu myös pesintäaikaan, ilmeisesti yksi pari pesii vuosittain Puurokeitaan allikoilla.

Tavi (*Anas crecca*)

Taveja havaitaan pesimäaikaan säännöllisesti Puurokeitaan allikoilla. Todennäköisesti alueella pesii 2-3 paria, esim. 2.6.1996 havaittiin naaras ja kuusi poikasta.

Tukkasotka (*Aythya fuligula*)

Tukkasotkasta on yksi havainto itse suolta: 2.6.1996 pari. Laji pesinee Ojalammilla säännöllisesti.

Telkkä (*Bucephala clangula*)

Laji tavataan Puurokeitaan allikoilla säännöllisesti, 1-3 koirasta. Puurokeitaan reuna-metsät eivät tarjonne lajille kovinkaan runsaasti pesäpaikkoja. Pönttöjä on tarjolla esim. Ojalamin rannoilla.

Isokoskelo (*Mergus merganser*)

Isokoskelosta on kaksi havaintoa allikkoalueella ruokailevasta parista.

Sinisuohtaukka (*Circus cyaneus*)

Saalistava naaras havaittiin 2.6.1996 suon länsireunalla, havainto viittaa pesintään lähiseudulla.

Hiirihaukka (*Buteo buteo*)

Hiirihaukasta on kaksi havaintoa Puurokeitaalta: 24.4.1993 kaksi muuttavaa lintua suon yllä. 28.6.1996 yksi lintu nosteessa suon yli pohjoiseen.

Maakotka (*Aquila chrysaetos*)

Maakotkasta on yksi havainto Puurokeitaalta: 24.4.1993 nuori lintu lensi Ojalammin ja Puurosalon välistä pohjoiseen, laskeutui koivuun Puurosalon kärjessä ja lähti noin 20 minuutin kuluttua edelleen matalalla pohjoiseen.

Riekko (*Lagopus lagopus*)

Puurokeitaan seudun riekkokanta lienee vahva. Laji havaittiin molemmissa linjalaskennoissa. Tutkimusaikana suon rahkanevalla törmättiin yhteensä yhdeksään poikueeseen. Puurokeitaan eteläpäässä on havaittu soidinkeskittymä parina keväänä (lähes kymmenen havaittua lintua).

Metso (*Tetrao urogallus*)

Puurokeitaalta on vain yksi metsohavainto: 16.5.1996 metsokukko Ojalamminselolla.

Teeri (*Tetrao tetrix*)

Teerensoidinta on havaittu useana keväänä etenkin Puurokeitaan pohjoisosassa, lähellä metsänreunaa. Myös Ojalammi ympäristöineen vaikuttaa suositulta soidinpaikalta. Lajista on runsaasti muitakin havaintoja, sekä reunametsistä että suolta. Suurimmassa soitimen ulkopuolella havaitussa parvessa oli viisi koirasta.

Pyy (*Bonasa bonasia*)

Pyystä on useita havaintoja Ojalamminselolta sekä Ojalammin pohjoispuolelta suon reunametsästä (myös poikue.)

Kurki (*Grus grus*)

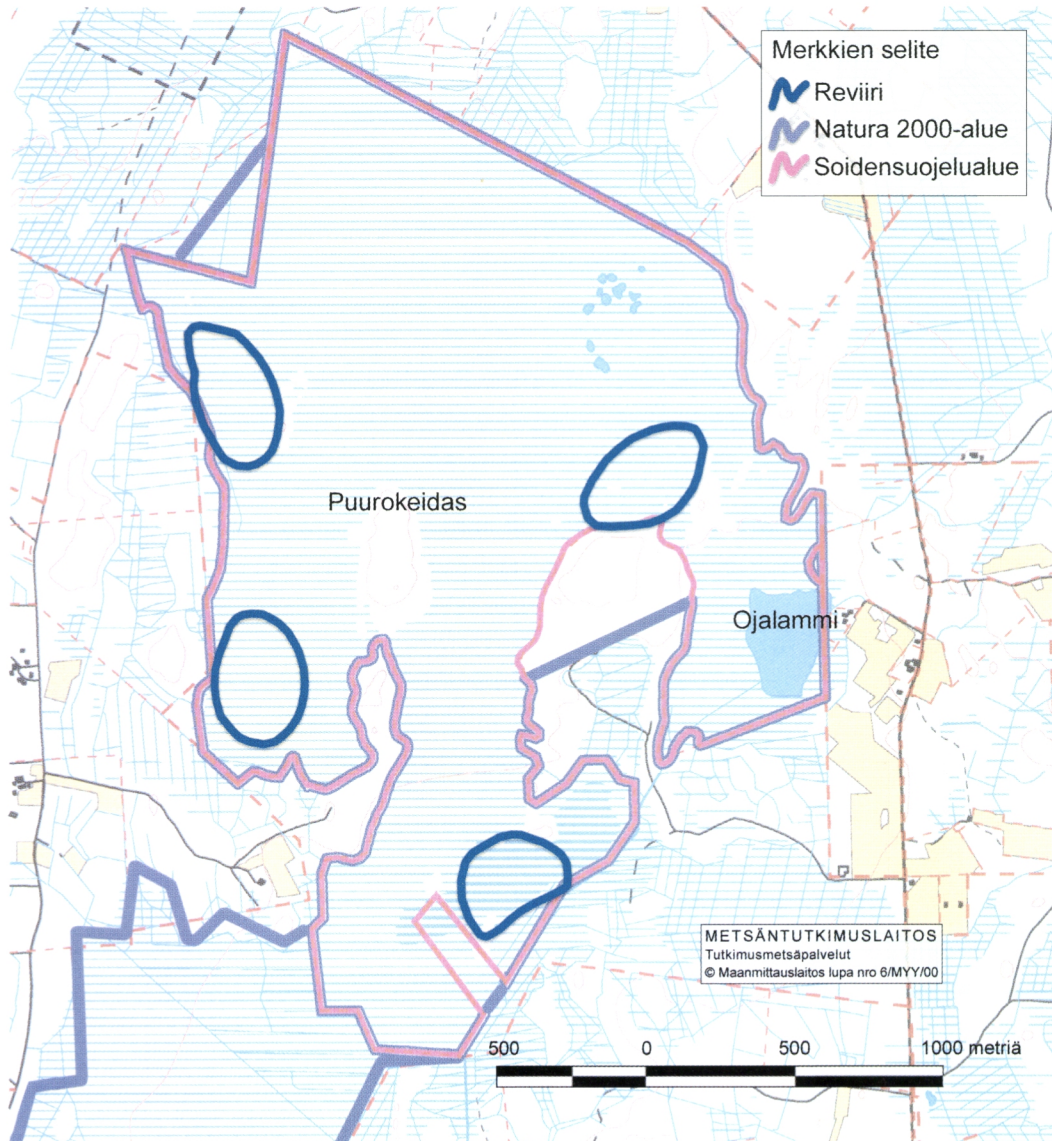
Ks. sivu 15.

Kapustarinta (*Pluvialis apricaria*)

Kapustarinta on Puurokeitaan "tunnusmerkki", suon yleisin kahlaaja. Lajin kanta on vahvin rahkanevalla, suon kokonaiskannaksi arvioidaan 12-17 paria.

Kurki (*Grus grus*)

Laji vaikuttaa Puurokeitaan alueella runsaslukuisemmalta kuin Häädetkeitaan luonnopuistossa. Suon arvioitu pesivä kanta on 3-5 paria. Keväällä 1993 havaitut kurkireviirit on esitetty alla olevassa kartassa.

Töyhtöhyppä (*Vanellus vanellus*)

Allikkoalueen tuntumassa pesinee 2-3 töyhtöhyppäparia. Kevätmuuton aikana on havaittu parvia, suurimmassa n. 30 lintua.

Suokukko (*Philomachus pugnax*)

Tutkimusaikana laji pesi ainakin useimpina vuosina Puurokeitaan allikkoalueella, ilmeisesti enintään kaksi paria. Keväällä 1995 havaittiin n. 15 lintua soitimella, laji sattui myös vuoden 1996 linjalaskentaan.

Pikkukuovi (*Numenius phaeopus*)

Ks. sivu 17.

Kuovi (*Numenius arquata*)

Kuovi on Puurokeitaalla pikkukuovia harvinaisempi, pesivä kanta lienee 1-2 paria.

Valkoviklo (*Tringa nebularia*)

Linjalaskennassa laji oli harvalukuinen, kuitenkin valkoviklon tapaa Puurokeitaalta säännöllisesti. Parimääräksi Puurokeitaalla arvioidaan 2-4.

Metsäviklo (*Tringa ochropus*)

Allikkoalueelta lajin tapaa säännöllisesti, koko suon kanta on 1-2 paria.

Liro (*Tringa glareola*)

Liro on kapustarinnan jälkeen Puurokeitaan toiseksi yleisin kahlaaja. Lajin esiintyminen keskittyy kuitenkin voimakkaasti allikkoalueelle ja kanta jäänee linjalaskentojenkin osoittamalla tavalla alle puoleen kapustarintojen määrästä: 6-8 paria koko suolla.

Rantasipi (*Acitis hypoleucos*)

Lajista on hajahavaintoja allikoilta, esim. 20.5.1993 lepäilevä pari. Rantasipi pesii säännöllisesti Ojalammilla (yksi pari).

Lehtokurppa (*Scolopax rusticola*)

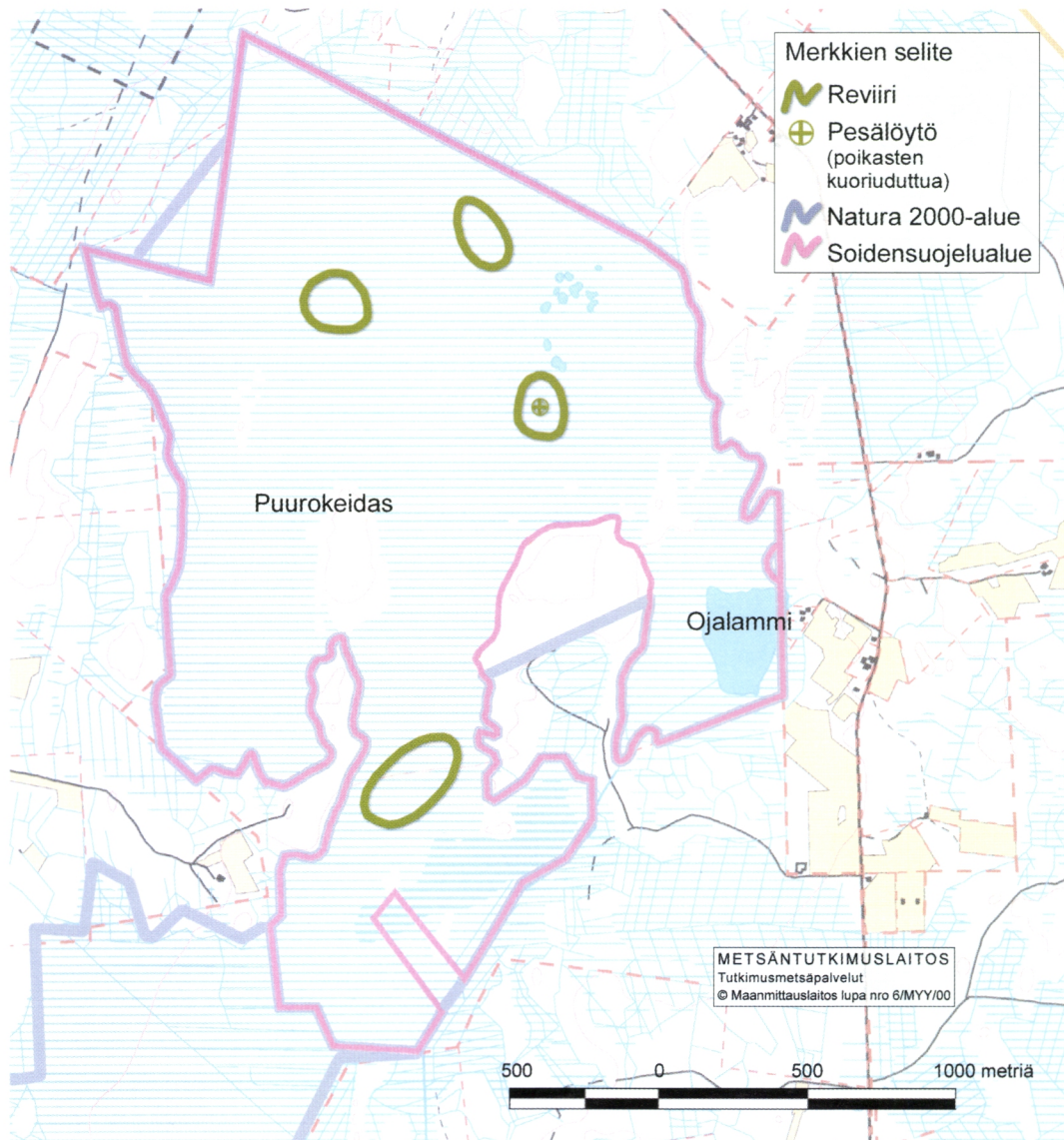
Lehtokurppa havaittiin Puurokeitaan itäreunalla mm. 1995 ja 1997. Lajista on runsaammin havaintoja Ojalammin itäpuolelta viljelysten tuntumasta, mm. soidinlentoa 17.5.1998.

Taivaanvuohi (*Gallinago gallinago*)

Laji havaittiin molemmissa linjalaskennoissa. Taivaanvuohi on kuitenkin Puurokeitaalla harvalukuinen.

Pikkukuovi (*Numenius phaeopus*)

Laji havaittiin sekä vuoden 1993 että 1996 linjalaskennassa. Pikkukuovien pesivä kanta Puurokeitaalla näyttäisi vaihtelevan vuosittain 1-5 parin välillä, hyvinä vuosi-
na lajin olemassaolo erottuu selvästi suon linnustosta. Vuoden 1993 maastokäyntien
perusteella kartoitetut reviirit on esitetty alla olevassa kartassa.

Harmaalokki (*Larus argentatus*)

Harmaalokki on havaittu Puurokeitaalla vuosittain, mutta laji ei näyttäisi pesivän suolla. Useimmat havainnot koskevat ylilentäviä lintuja.

Kalalokki (*Larus canus*)

Yksi kalalokkipari pesii Puurokeitaalla säännöllisesti. Pesäpaikkana on suuren avovesiallikon mätäs. Kalalokki on ainoa lokkilintu, jonka pesintä Puurokeitaalla on varmistettu.

Naurulokki (*Larus ridibundus*)

Laji on havaittu Puurokeitaalla jokseenkin jokaisella kesäisellä käynnillä. Yleensä naurulokit lentävät suon yli etelä-pohjoinen -suunnassa. Havaitut linnut pesinevät Karvian puolella sijaitsevilla järvillä.

Sepelkyyhky (*Columba palumbus*)

Sepelkyyhkypari on havaittu usein lentämässä Puurokeitaan yllä tai kujertamassa reunametsissä. Lajin kannaksi arvioidaan suon reunametsissä 3-5 paria ja se lienee runsaimmillaan koko tutkimusalueella juuri Puurokeitaan reunoilla.

Suopöllö (*Asio flammeus*)

Laji on havaittu Puurokeitaalla kerran, yksi lintu lenteli matalalla suon yllä 17.5.1998.

Palokärki (*Dryopteris martius*)

Palokärki on havaittu Puurokeitaan alueella muutamia kertoja, mm. vuoden 1996 linjalaskennassa. Ilmeisesti yksi pari pesii suon reunametsissä.

Käpytikka (*Dendrocopos major*)

Puurokeitaan ja sen reunametsien tikkalajisto on niukka ja yleisimmänkin lajin, käpytikan, kokonaiskanta suolla jäänee 3-5 pariin.

Pohjantikka (*Picoides tridactylus*)

Laji on havaittu Puurokeitaan puolella vain kerran: koiras etsi ravintoa kuolleiden mäntyjen kuorien alta itäreunan metsässä 28.6.1996.

Kiuru (*Alauda arvensis*)

Kevätmuuton aikaan kiuru laulaa Puurokeitaan yllä vuosittain, myös lajin pesintä suolla on mahdollinen.

Räystäspääsky (*Delichon urbica*) ja haarapääsky (*Hirundo rustica*)

Pääskyt ruokailevat usein suon yllä ja pesinevät suon reunoilla sijaitsevilla tilakeskuksissa.

Metsäkirvinen (*Anthus trivialis*)

Lajin esiintyminen keskittyy suon kapeille reunarämeille. Linjalaskennan perusteella metsäkirvisen tiheydeksi saatiin noin kymmenen paria/km². Selvästi metsäkirvistä runsaampia ovat ainoastaan niittykirvinen itse suon valtalajina sekä peippo reunametsien hallitsijana.

Niittykirvinen (*Anthus pratensis*)

Linjalaskennassa laji erottuu muista: sen tiheys on noin 35 paria/km², noin kaksinkertainen seuraavaksi runsaampaan, peippoon, verrattuna. Niittykirvinen on runsaslukuinen koko suoalueella, mutta erityisen tiheältä kanta vaikuttaa rahkanevan reunoilla.

Keltavästäräkki (*Motacilla flava*)

Linjalaskenta-aineistossa lajin tiheys vaihteli selvästi. Vuonna 1993 tiheydeksi saatiin noin kymmenen paria/km², kun se kolme vuotta myöhemmin romahti kolmannekseen. Keltavästäräkki on kuitenkin Puurokeitaalla selvästi yleisempi kuin Häädetkeitaalla.

Västäräkki (*Motacilla alba*)

Laji pesii säännöllisesti ainakin suon allikkoalueella, vähintään kaksi paria.

Rautiainen (*Prunella modularis*)

Rautiaisesta on vain muutama havainto reunametsissä laulavista linnuista, lajia ei havaittu lainkaan linjalaskennoissa.

Punarinta (*Erithacus rubecula*)

Muutamia punarintapareja pesii suon reunametsissä, etenkin tiheissä, nuorissa kuusikoissa.

Leppälintu (*Phoenicurus phoenicurus*)

Leppälintu jää Puurokeitaan alueella kovin harvalukuiseksi: muutama havainto lähinnä Puurosalossa laulavasta koiraasta.

Pensastasku (*Saxicola rubetra*)

Laji pesii säännöllisesti Puurokeitaalla, etenkin sen reuna-alueilla (arvio 4-6 paria). Linjalaskenta-aineiston perusteella lajin kanta romahti. Vuonna 1993 tiheydeksi saatiin 2.8 paria/km², vuonna 1996 pensastaskuja ei havaittu laskennassa lainkaan.

Räkättirastas (*Turdus pilaris*)

Räkättirastaita tapaa suon reunaosista jokaisella alkukesän käynnillä.

Laulurastas (*Turdus philomelos*)

Muutama laulurastaspari pesii suon metsäsaarekkeissa ja reunametsissä.

Punakylkirastas (*Turdus iliacus*)

Lajin parimäärä jää pieneksi sopivien biotooppien rajoittuessa lähinnä taimikoihin ja ojitusalueille.

Kulorastas (*Turdus viscivorus*)

Kulorastas osoittautui Puurokeitaan puolella satunnaisesti, ehkä yksi pesivä pari vuosittain.

Hernekerttu (*Sylvia curruca*)

Hernekertun säksätys kiirii Puurokeitaalla yllättävänkin hallitsevana. Reunametsissä pesivät linnut nostavat koko suon parimäärän 3-5 pariin.

Lehtokerttu (*Sylvia borin*)

Lehtokertun esiintymispaikat ovat etupäässä suon ja ojitusalueiden reunoilla sekä taimikoissa.

Tiltalti (*Phylloscopus collybita*)

Laji pesii harvalukuisina suon kuusivaltaisissa reunametsissä. Tiltaltin pesivä kanta Puurokeitaalla on arviolta 2-3 paria.

Pajulintu (*Phylloscopus trochilus*)

Pajulinnun tiheys jää linjalaskenta-aineistossa noin kymmeneen pariin/km². Lajin parimäärä on pienempi kuin muualla tutkimusalueella, koska Puurokeitaan suoalue on esim. Häädetkeitaaseen verrattuna yhtenäisempi ja vähäpuustoisempi.

Hippiäinen (*Regulus regulus*)

Laji on yleinen kuusivaltaisissa reunametsissä.

Harmaasieppo (*Muscicapa striata*)

Laji on metsäkirvisen rinnalla luonteenomainen Puurokeitaankin reunarämeille, myös ojitetut reunametsät näyttävät sopivan lajille. Vuonna 1993 tiheydeksi saatiin noin kymmenen paria/km², mutta vuonna 1996 vain vajaat kolme paria.

Kirjosieppo (*Ficedula hypoleuca*)

Kirjosiepon kanta on Puurokeitaan reunametsissä vaatimaton, ilmeisesti syynä on reunojen talousmetsärakenne. Lajin kanta suoalueella jää muutamaan pariin.

Hömötiainen (*Parus montanus*)

Hömötiainen saattaa olla alueen runsaslukuisin tiaislaji, tosin ero töyhtötiaiseen jää mitättömäksi. Lajia tavataan etenkin reunarämeillä sekä suon ja metsävyöhykkeen rajan tuntumassa.

Töyhtötiainen (*Parus cristatus*)

Lajin tiheys vaihteli linjalaskenta-aineistossa melkoisesti, mutta töyhtötiainen on säännöllinen pesijä suon reunametsissä.

Talitiainen (*Parus major*)

Talitiaisen kanta jää muutamaan pariin ja sekä hömö- että töyhtötiaista pienemmäksi.

Lapinharakka (*Lanius excubitor*)

Lapinharakka havaittiin kaksi kertaa kevätmuuton aikaan, esim. 23.4.1993 yksi yksilö Ojalammisalons reunarämeellä.

Närhi (*Garrulus glandarius*)

Laji havaittiin muutamia kertoja, esim. pari säännöllisesti suon itäreunalla lähellä maatilaa.

Varis (*Corvus corone*)

Laji liikkuu ja ruokailee suoalueella, todennäköisesti 1-2 pesivää paria reunametsissä. Suon lähetyvillä sijaitseva asutus tukenee lajin esiintymistä.

Korppi (*Corvus corax*)

Korpin pesä löydettiin suon länsilaidan metsäsaarekkeen männystä keväällä 1996. Laji on havaittu kuitenkin Puurokeitaalla selvästi harvemmin kuin Häädetkeitaalla ja Keidaslammilla.

Peippo (*Fringilla coelebs*)

Peippo nousee reunametsien ja metsäsaarekkeiden parimäärien ansiosta koko suoalueen toiseksi runsaimmaksi lintulajiksi niittykirvisen jälkeen. Linjalaskennassa parimääräksi saatiin noin 17 paria/km².

Järripeippo (*Fringilla montifringilla*)

Laji on Puurokeitaan reunametsissä harvalukuinen, vain muutamia pareja pesii reunarämeillä ja metsäsaarekkeissa.

Vihervarpunen (*Carduelis spinus*)

Vihervarpunen on suhteellisen runsaslukuinen rämeillä ja reunametsissä. Linjalaskennan perusteella tiheys on noin neljä paria/km². Vihervarpuset lentelevät ja ääntelevät vilkkaasti itse suoalueella.

Pohjansirkku (*Emberiza rustica*)

Pohjansirkun tapaa paikoin suon reunarämeiltä, mutta myös ojitetuilta alueilta. Lajin esiintyminen on epätasaista ja kokonaisparimäärä jää pieneksi.

Taulukko 1. Lintulajien tiheys Puurokeitaalla 1993 ja 1996.

Laji (paria/km ²)	1993	1996
Riekko (<i>Lagopus lagopus</i>)	2.8	1.3
Teeri (<i>Tetrao tetrix</i>)	0	2.3
Pyy (<i>Bonasa bonasia</i>)	2.5	0
Kurki (<i>Grus grus</i>)	0.5	0.7
Kapustarinta (<i>Pluvialis apricaria</i>)	6.8	5.5
Töyhtöhyppä (<i>Vanellus vanellus</i>)	1.2	1.5
Suokukko (<i>Philomachus pugnax</i>)	0	1.4
Taivaanvuohi (<i>Gallinago gallinago</i>)	0.3	0.5
Pikkukuovi (<i>Numenius phaeopus</i>)	1.7	0.5
Kuovi (<i>Numenius arquata</i>)	0.4	0
Valkoviklo (<i>Tringa nebularia</i>)	0.4	0.3
Metsäviklo (<i>Tringa ochropus</i>)	0	0.3
Liro (<i>Tringa glareola</i>)	2.6	1.2
Sepelkyyhky (<i>Columba palumbus</i>)	0.3	0.5
Käki (<i>Cuculus canorus</i>)	0.7	1
Palokärki (<i>Dryocopus martius</i>)	0	0.3
Käpytikka (<i>Dendrocopos major</i>)	0	0.6
Räystäspääsky (<i>Delichon urbica</i>)	0.9	0
Metsäkirvinen (<i>Anthus trivialis</i>)	9.1	9.8
Niittykirvinen (<i>Anthus pratensis</i>)	36.6	34.9
Keltavästäräkki (<i>Motacilla flava</i>)	9.9	2.7
Västäräkki (<i>Motacilla alba</i>)	1.3	1.2
Punarinta (<i>Erithacus rubecula</i>)	0	1.6
Pensastasku (<i>Saxicola rubetra</i>)	2.8	0
Kivitasku (<i>Oenanthe oenanthe</i>)	0	0.9
Räkättirastas (<i>Turdus pilaris</i>)	1.9	2.6
Laulurastas (<i>Turdus philomelos</i>)	1.5	0.4
Punakylkirastas (<i>Turdus iliacus</i>)	2	0.6
Kulorastas (<i>Turdus viscivorus</i>)	0.4	0

Hernekerttu (<i>Sylvia curruca</i>)	1.4	0.7
Lehtokerttu (<i>Sylvia borin</i>)	0	0.6
Tiiltalti (<i>Phylloscopus collybita</i>)	0	0.5
Pajulintu (<i>Phylloscopus trochilus</i>)	10.4	9.5
Hippiäinen (<i>Regulus regulus</i>)	1.2	1.1
Harmaasieppo (<i>Muscicapa striata</i>)	10.7	2.8
Hömötiainen (<i>Parus montanus</i>)	3.7	2.2
Töyhtötiainen (<i>Parus cristatus</i>)	4.3	1.3
Talitiainen (<i>Parus major</i>)	0	1.8
Varis (<i>Corvus corone</i>)	0.2	0
Korppi (<i>Corvus corax</i>)	0	0.2
Peippo (<i>Fringilla coelebs</i>)	16.6	17.1
Järripeippo (<i>Fringilla montifringilla</i>)	0.5	0.5
Vihervarpunen (<i>Carduelis spinus</i>)	4.5	3.6
Urpiainen (<i>Carduelis flammea</i>)	0.8	0.4
Käpylintu (<i>Loxia sp.</i>)	0.2	0
Pohjansirkku (<i>Emberiza rustica</i>)	2.8	1.3
Yhteensä	143,9	116,2

Puurokeitaan vetiset ruoppakuljut ja allikot ovat erityisesti liron valtakuntaa.

4.2 Ojalammi

Pienialainen (8 ha), Puurokeitaan itäreunalla sijaitseva Ojalammi näyttää olevan vesilintujen suosiossa. Sen vesilinnusto lienee runsaslukuisinta koko tutkimusalueella vesihehtaaria kohti laskettuna.

Taulukossa 2 on esitetty yhteenveto Ojalammin vesilinnustosta. Ensimmäisessä sarakkeessa on arvio lammella pesivien lintulajien parimäärästä. Toisessa sarakkeessa on ehdoton maksimiarvo, ts. suurin yhdellä kerralla havaittu parimäärä (tai lintumäärä pareiksi tulkittuna). Näyttää siltä, että lammella pesii säännöllisesti viisi vesilintulajia, joiden yhteenlaskettu parimäärä on 5-10.

Taulukko 2. Arvio Ojalammin vesilinnuston parimäärästä sekä suurin yhdellä kerralla havaittu parimäärä lajeittain vuosina 1993-98.

Laji	parimäärä	suurin havaittu parimäärä
Kuikka (<i>Gavia arctica</i>)*	0	1
Mustakurkku-uikku (<i>Podiceps auritus</i>)**	0?	5
Laulujoutsen (<i>Cygnus cygnus</i>)	0	1
Haapana (<i>Anas penelope</i>)	0-1	2
Sinisorsa (<i>Anas platyrhynchos</i>)	1-2	4
Tavi (<i>Anas crecca</i>)	1-2	3
Tukkasotka (<i>Aythya fulicula</i>)	1-3	3
Telkkä (<i>Bucephala clangula</i>)	2-3	4
Tukkakoskelo (<i>Mergus serrator</i>)	0	1

* Ilmeisesti Häädetjärvellä pesiviä lintuja.

**Useita havaintoja. Havaittu myös pesimäaikana.

Mustakurkku-uikkuja tavataan lammelta säännöllisesti kevätmuuton aikaan, mutta havaintoja lajista on myös kesäkuun puolivälistä. Sinisorsa, tavi, tukkasotka ja telkkä pesivät lammella vuosittain.

Ojalammin lähiympäristössä pesivät säännöllisesti myös liro, rantasipi, taivaanvuohi ja mahdollisesti myös kuovi. Lokkilintuja lammella ei pesi, vaikka naurulokit vierailevatkin siellä usein.

4.3 Häädetkeidas

Häädetkeitaan luonnonpuiston kolmen laskentalinjan tulosten perusteella saatujen

lajikohtaisten tiheyksien yhteenveto vuosilta 1993-96 on esitetty taulukossa 3 (sivut 38-39).

Linjalaskentojen tuloksista laskettu Häädetkeitaan linnuston kokonaisparimäärä vaihteli vuosina 1993-96 välillä 134.6 - 165 paria/km². Myös lajikohtaisissa tiheyksissä on jopa useamman kymmenen prosentin vaihteluja neljän vuoden aikana. Tämä ei kuitenkaan ole mitenkään poikkeuksellista, sillä valtakunnallisissa linnuston seurantayhteenvedoissa on havaittu vastaavia kannanvaihteluja (esim. Väisänen ym. 1998, taulukko 20).

Linjalaskentojen, kartoitusten ja muiden laskentojen perusteella voidaan Häädetkeitaan luonnonpuiston linnustosta todeta lajeittain seuraavaa:

Kaakkuri (*Gavia stellata*)

Lajista on kaksi muutonaikaista (toukokuu 1996 ja 1997) havaintoa keitaan yläpuolelta.

Kuikka (*Gavia arctica*)

Kuikkahavainnot ovat Häädetjärveltä (ks. kappale 4.4).

Laulujoutsen (*Cygnus cygnus*)

Laulujoutsen pesii vuosittain samalla pesäkummulla, joka sijaitsee suon allikkoalueella. Joutsenpari saapuu pesäpaikalleen usein vapun aikoihin, ainakin ensimmäiset havainnot pesältä (esim. 2.5.1993, 8.5.1994 ja 1.5.1996) antavat sen kuvan. Joutsenelle on annettu pesimärauha, eikä pesinnän onnistumisesta tai poikasmäärästä ole tarkempaa tietoa. Joutsenpari ja kaksi poikasta havaittiin 22.7.1998 allikkoalueen eteläpuolella Rainenevan laidalla (HL).

Joutsenia tapaa kevätmuuton aikaan alueelta lähes jokaisella käynnillä, esim. 8.5.1994 seitsemän lintua suon yllä ja 17.5.1994 kuusi joutsenta lensi puiston alueelta Häädetjärven suuntaan. Luonnonpuistossa pesivät joutsenet ruokailevat usein ainakin Häädetjärvellä, ilmeisesti myös Keidaslammilla ja Kartiskalla.

Metsähanhi (*Anser fabalis*)

Metsähanhesta on luonnonpuiston alueelta kolme kevätmuuttohavaintoa, merkittävän havainto tehtiin 1.5.1996, jolloin 14 lintua liiteli suon yllä.

Haapana (*Anas penelope*)

Ainoa lajista tehty havainto on toukokuinen havainto Häädetkeitaan allikoilla. Lajin pesintä allikkoalueella on kuitenkin mahdollista.

Sinisorsa (*Anas platyrhynchos*)

Lajista on useita havaintoa sekä pareista että yksinäisistä koiraista ja naaraista. Suon allikoilla voi pesiä 1-2 sinisorsaparia.

Jouhisorsa (*Anas acuta*)

Jouhisorsasta on Häädetkeitaalta muutama kevätmuuttohavainto, lajia ei ole havaittu pesimäkaudella.

Tavi (*Anas crecca*)

Taveja havaitaan satunnaisesti, mutta kuitenkin vuosittain Häädetkeitaan allikkoalueella. Suolla voi pesiä 1-2 paria.

Sinisuohaukka (*Circus cyaneus*)

Sinisuohaukasta on muutama muutonaikainen havainto, mutta saalistava koiras sattui linjalaskentaan kesällä 1996. Havainnot tutkimusalueella viittaavat pesintään lähiympäristössä, mutta pesintäpaikka lienee Puurokeitaan eteläpuolella.

Varpushaukka (*Accipiter nisus*)

Varpushaukka havaittiin luonnonpuiston alueella kaksi kertaa Pääkorvessa kesällä 1996, toinen havainto (ilmeisesti naaras) sattui linjalaskentaan. Mahdollista reviiriä tai pesää ei paikallistettu tarkemmin.

Hiirihaukka (*Buteo buteo*)

Häädetkeitaan yllä liitelevä pari sattui linjalaskentaan 1994. Lajista on lisäksi kolme kevätmuuttohavaintoa.

Piekana (*Buteo lagopus*)

Piekanasta on pari kevätmuuttohavaintoa, esim. 1.5.1996 kaksi lintua Häädetkeitaan yllä.

Kotka (*Aquila chrysaetos*)

Kotkasta on luonnonpuistosta kaksi havaintoa nuoresta linnusta toukokuulta 1995: kotka lensi rämemäntyjen tasalla Isosalon pohjoispuolella.

Kalasääski (*Pandion haliaetus*)

Kalasääski pesii vuosittain puiston pohjoisosassa tai sen tuntumassa. Pari on vaihtanut pesäpaikkaa tutkimusjakson aikana. Pesän sijainnista johtuen laji on joka vuosi kirjautunut myös linjalaskennassa.

Nuolihaukka (*Falco subbuteo*)

Ainoa luonnonpuiston alueella havaittu nuolihaukka sattui linjalaskentaan kesällä 1995.

Riekko (*Lagopus lagopus*)

Riekko havaittiin useampina vuosina suoalueella, linjalaskennassa vuosina 1995 ja 1996. Laji on kuitenkin selvästi runsaslukuisempi Puurokeitaalla kuin luonnonpuistossa.

Metso (*Tetrao urogallus*)

Metso näyttäisi tutkimusalueella olevan runsaimmillaan juuri luonnonpuistossa. Linjalaskennassa laji havaittiin vuotta 1995 lukuunottamatta. Keväällä 1993 havaittiin soidinjälkiä Ympyräiskeitaan alueelta.

Teeri (*Tetrao tetrix*)

Lajista on runsaasti havaintoja, myös linjalaskennassa vuosina 1994-96. Kevättalvisin teeren soidinta kuuluu puistossa monelta suunnalta samanaikaisesti.

Kurki (*Grus grus*)

Ks. sivu 28.

Kapustarinta (*Pluvialis apricaria*)

Kapustarinta ja liro ovat Häädetkeitaan runsaslukuisimmat kahlaajat. Linjalaskentatuloksissa kapustarinnan tiheys on ollut aika tasaisesti noin kaksi paria/km². Pesiviä pareja on arviolta 5-7. Kapustarintapareja pesii lisäksi puiston nykyisten rajojen pohjois- ja itäpuolella (arviolta 2-4 paria).

Töyhtöhyppä (*Vanellus vanellus*)

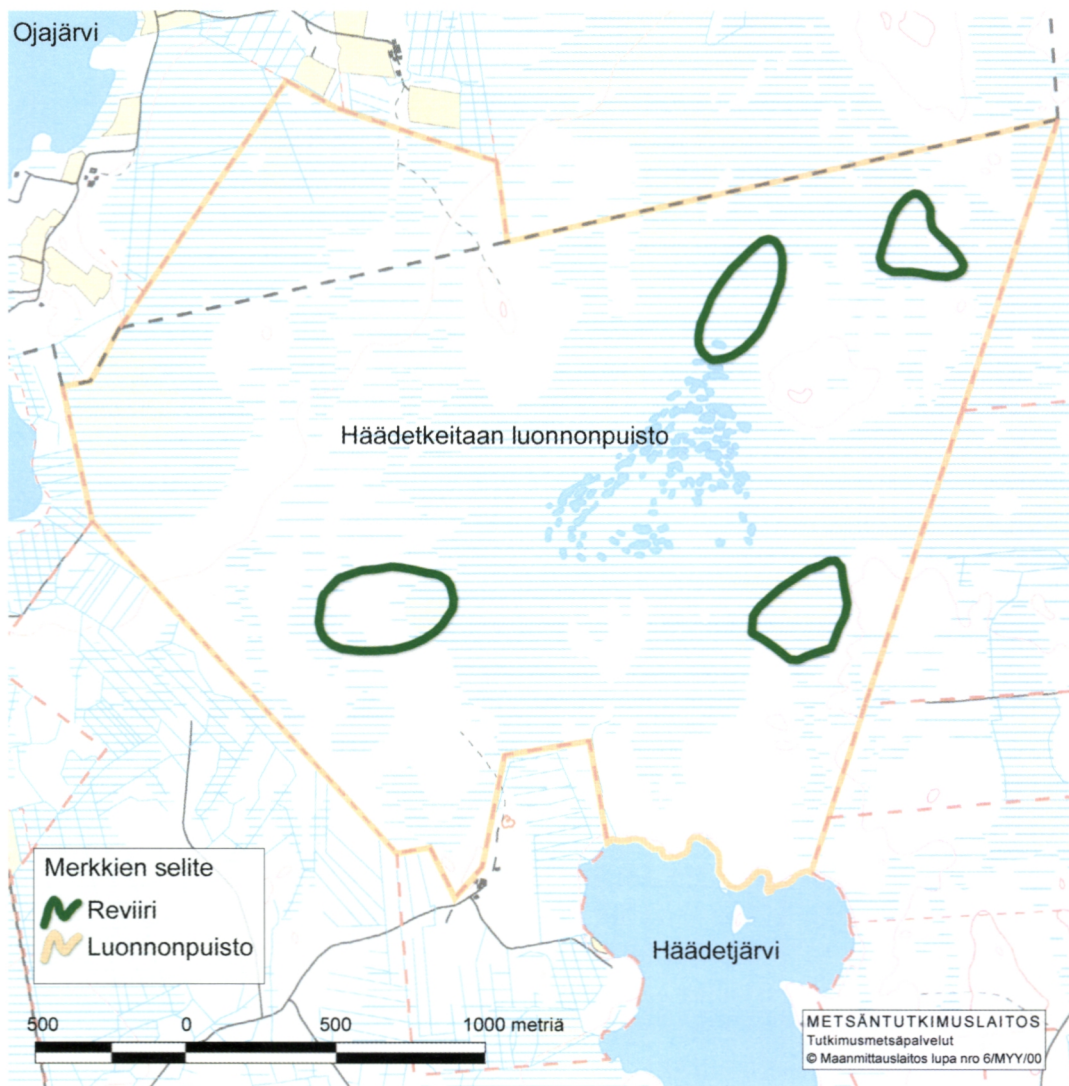
Luonnonpuiston allikkoalueen tuntumassa näyttäisi pesivän vuodesta toiseen kaksi töyhtöhyppäparia.

Suokukko (*Philomachus pugnax*)

Suokukkoja havaittiin Häädetkeitaalla kaksi kertaa muuttoaikana. Laji ei pesi puiston alueella.

Kurki (*Grus grus*)

Kurki havaittiin linjalaskennassa joka vuosi. Häädetkeitaan kurkikanta vaikuttaa pienemmältä kuin Puurokeitaan. Linjalaskentatulokset ovat samansuuntaisia: Puurokeitaan kurkitiheydet ovat noin kaksinkertaisia Häädetkeitaan tuloksiin verrattuna. Luonnonpuiston ja sen lähialueiden kurkikannaksi arvioidaan 2-4 paria. Keivään 1993 ja 1997 kartoitusten perusteella arvioidut reviirit on esitetty alla olevassa kartassa.

Pikkukuovi (*Numenius phaeopus*)

Vuoden 1993 tulosten perusteella arvioitiin, että Häädetkeitaalla pesisi 1-2 pikkukuoviparia. Tämän jälkeen pikkukuoveja on kuitenkin havaittu luonnonpuiston alueella vain satunnaisesti. Laji ei näytä pesivän suolla joka vuosi. Osa pesinnöistä voi sijoittua puiston rajojen itä- ja pohjoispuolelle. Lajin todennäköisin pesäpaikka on Peräkankaan länsipuolella sijaitsevalla suolla.

Kuovi (*Numenius arquata*)

Kuovi näyttäisi pesivän vuosittain Karilankeitaan tuntumassa sekä puiston pohjoisosissa, myös allikkoalueelta on useita havaintoja. Puistossa pesinee 1-2 paria kuoveja.

Valkoviklo (*Tringa nebularia*)

Lajista on vuosittain runsaasti havaintoja mm. linjalaskennoissa. Valkoviklon huuto onkin yksi Häädetkeitaan tunnusmerkkejä. Lajin hyvästä havaittavuudesta johtuen puiston valkoviklokanta lienee kuitenkin vain 2-3 paria.

Liro (*Tringa glareola*)

Liro on Häädetkeitaan runsaslukuisin kahlaaja yhdessä kapustarinnan kanssa. Linjalaskentojen perusteella kanta on kuitenkin vaihdellut voimakkaasti vuodesta toiseen. Lajin esiintymisen painopiste on suon ydinalueen allikoilla, mutta lisäksi sen reviierejä on suon laitojen kosteimmilla paikoilla, osaksi puiston ulkopuolella. Liron parimäärä puistossa ja sen lähialueilla voisi olla kapustarinnan luokkaa tai hieman enemmän, 7-10 paria.

Taivaanvuohi (*Gallinago gallinago*)

Lajin parimäärä Häädetkeitaalla on vaatimaton, vaikka se havaittiinkin linjalaskennoissa vuotta 1993 lukuunottamatta. Pesivä kanta lienee 2-4 paria.

Harmaalokki (*Larus argentatus*)

Laji on havaittu Häädetkeitaalla vuodesta 1993 alkaen, tuolloin arveltiin kyseessä olevan muualla pesivät linnut. Kesäkuussa 1996 suolta paikallistettiin reviiiri, jossa emolinnut olivat aggressiivisia. Itse pesää ei löydetty, mutta hieman myöhemmin tavattiin pesästä lähtenyt lentokyvytön poikanen. Harmaalokkipari pesinee Häädetkeitaalla vuosittain.

Kalalokki (*Larus canus*)

Kaksi kalalokkiparia pesii suon allikkoalueella ilmeisesti vuosittain. Linjalaskennassa törmättiin myös lentokyvyttömään poikaseen.

Naurulokki (*Larus ridibundus*)

Lajista on runsaasti havaintoja suolta. Näyttäisi siltä, että linnut lentävät suon kautta

Häädetjärven (Keidaslammin) ja Ojajärven välistä reittiä. Touko-kesäkuussa 1996 Häädetkeitaan allikkoalueella oli paikalliselta vaikuttanut ja aggressiivinen noin 25-30 naurulokin yhdyskunta, mutta lajin pesintää ei pystytty varmistamaan.

Pikkulokki (*Larus minutus*)

Pikkulokkien ääntely ja linnuille ominainen lentotapa tuovat toisinaan uuden tunnelman myös Häädetkeitaalle: pikkulokit näyttävät naurulokkien tapaan kulkevan järvien väliä suon kautta. Sopivalla hetkellä lokkeja on Häädetkeitaalla runsaasti, jolloin suosta jää "paremmankin" lintusuon kuva.

Kalatiira (*Sterna hirundo*)

Kalatiira pesinee vuosittain Häädetkeitaan allikkoalueella. Kesällä 1993 arvioitiin, että alueella pesisi yksi pari. Seuraavina vuosina on tuntunut ilmeiseltä, että pareja on kaksi.

Sepelkyyhky (*Columba palumbus*)

Sepelkyyhkyn parimäärä jää pieneksi, vaikka laji onkin havaittu joka vuosi linjalaskennassa.

Käki (*Cuculus canorus*)

Käen kukunta suorastaan hallitsee Häädetkeitaalla aurinkoisena kesäkuun aamuna. Niittykirviset houkuttelevat käkiä myös suon harvapuustoiisiin tai puuttomiin osiin.

Suopöllö (*Asio flammeus*)

Suopöllöstä on ainoastaan yksi kevätmuuttohavainto, 6.5. 1995.

Sarvipöllö (*Asio otus*)

Sarvipöllöstä on yksi pesimäaikainen havainto avosuon reunassa saalistavasta linnusta. Sarvipöllön syyshuutelua kuultiin Häädetjärven pohjoispäässä 21.8.1998 (MS).

Viirupöllö (*Strix uralensis*)

Viirupöllöstä on yksi havainto luonnonpuiston alueelta: Viirupöllö Huhtasaaressa 22.4.1996 (HL).

Varpuspöllö (*Glaucidium passerinum*)

Varpuspöllöstä on kaksi pesimäaikaista havaintoa kesiltä 1996 ja 1997 luonnonpuiston ydinalueelta Huhtasaaresta. Havainnot ovat yksinäisistä linnuista.

Tervapääsky (*Apus apus*)

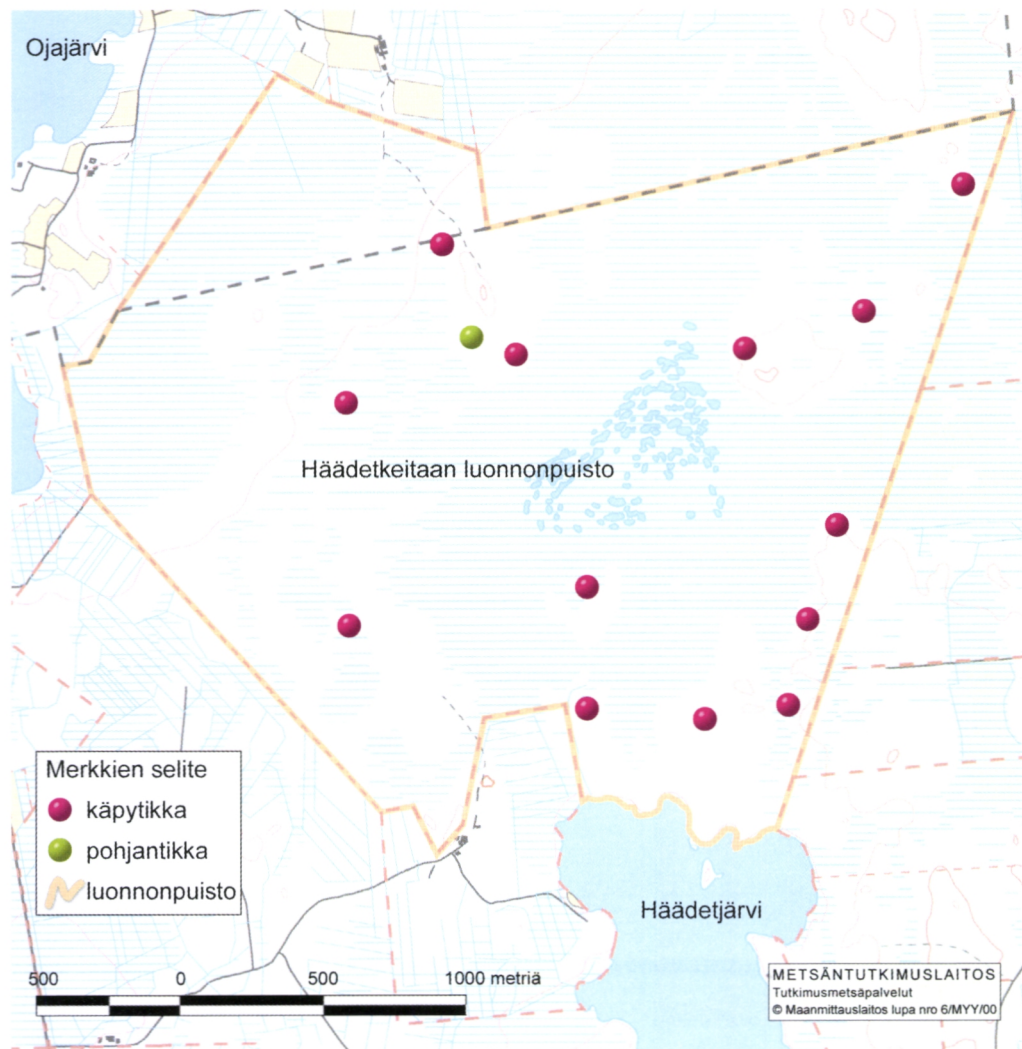
Tervapääskyn vuosittaiset, enintään muutaman parin "yhdyskunnat" sijaitsevat Niittuniemessä ja Pääkorven pohjoispuolella. Lajin kokonaiskanta puiston alueella on arviolta 5-8 paria.

Käenpiika (*Jynx torquilla*)

Runsaasta kolotarjonnasta huolimatta käenpiian kanta jää Häädetkeitaalla muutama pariin. Niittuniemestä tavattiin kuitenkin useimpina kesinä pesä.

Tikat

Tikkojen parimääriä on arvioitu myös kartoittamalla. Keväinä 1995 ja 1996 keskiyttiin etenkin soidinajan kartoitukseen. Vuonna 1994 suoritettiin soidinseurannan ohella pesien etsintä. Vuoden 1994 pesäpaikat on esitetty alla olevassa kartassa.

Käpytikan (*Dendrocopos major*) ja pohjantikan (*Picoides tridactylus*) pesälöydöt Häädetkeitaan luonnonpuistosta kesällä 1994.

Palokärki (*Dryocopus martius*)

Palokärki havaittiin linjalaskennoissa vuotta 1995 lukuunottamatta. Luonnonpuistossa ja sen reuna-alueilla pesinee 1-2 paria.

Käpytikka (*Dendrocopos major*)

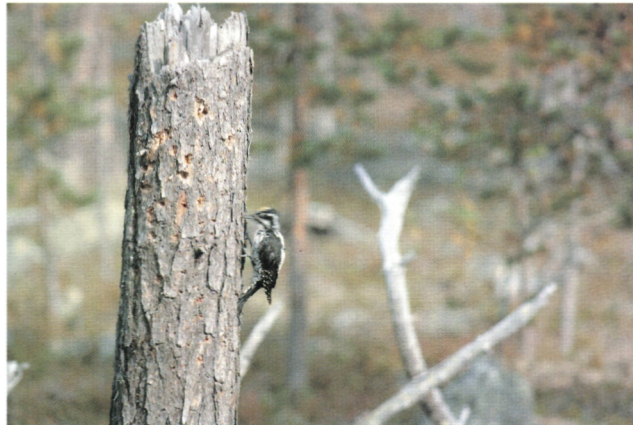
Käpytikän tiheys on linjalaskentojen tuloksissa vaihdellut 1.3:sta kolmeen pariin/km². Vuoden 1994 kartoituksessa löytyi luonnonpuiston alueelta 13 poikaspesää. Käpytikkoja lienee luonnonpuistossa 10-15 paria.

Pikkutikka (*Dendrocopos minor*)

Tutkimusjakson alussa vuonna 1993 arvioitiin, että luonnonpuistossa pesisi kaksi pikkutikkaparia, yksi pesäkin löytyi. Välillä oli vuosia, jolloin lajista kertyi ainoastaan hajahavaintoja. Puistossa ja sen reuna-alueilla pesinee kuitenkin vuosittain 1-2 paria.

Pohjantikka (*Picoides tridactylus*)

Pohjantikan esiintyminen keskittyy voimakkaasti juuri luonnonpuistoon. Lajin kanta näyttäisi kuitenkin vaihtelevan muita tikkalajeja enemmän. Vuonna 1993 puiston pesiväksi kannaksi arvioitiin 5-7 paria (yksi pesälöytö). Vuosi 1994 oli taas hiljainen (myös yksi pesälöytö). Tämän jälkeen esiintyminen on ollut vakaampaa. Pohjantikkoja pesinee alueella 3-5 paria.

Kiuru (*Alauda arvensis*)

Kevätmuuton aikaan laulavia lintuja havaitaan vuosittain suon yläpuolelta.

Metsäkirvinen (*Anthus trivialis*)

Linjalaskentojen tuloksissa lajin kanta on ollut puistossa yllättävän vakaa, noin 10-12 paria/km². Kanta keskittyy puiston runsaille rämealueille. Varsinaiset metsämaat ovat yleensä liian tiheäkasvuisia metsäkirviselle, jolloin lajin esiintyminen jää näiden metsien reunoille.

Niittykirvinen (*Anthus pratensis*)

Niittykirvisen parimäärä on laskennoissa vaihdellut metsäkirvistä enemmän, mutta laji vaikuttaisi hiukan jopa sitä runsaammalta (laskentatuloksissa noin 12-15 paria/km²).

Keltavästäräkki (*Motacilla flava*)

Laskenta-aineiston perusteella luonnonpuistossa pesivä keltavästäräkkikanta vaihtelisi voimakkaasti, itse asiassa kanta on pienentynyt koko tutkimusjakson ajan. Häädetkeitaalla pesinee 3-6 paria.

Västäräkki (*Motacilla alba*)

Laji näyttäisi pesivän mm. puiston allikkoalueella, noin kolme paria puistossa ja lisäksi 1-2 paria Häädetjärven rannoilla puiston kohdalla.

Tilhi (*Bombycilla garrulus*)

Luonnonpuistossa, Hirsimäen länsipuolella, havaittiin kolme lintua 16.4.1993.

Rautiainen (*Prunella modularis*)

Rautiaisen parimäärä näyttäisi jäävän yllättävän pieneksi, vain hajahavaintoja.

Punarinta (*Erithacus rubecula*)

Punarintakanta on runsain Pääkorvessa, Häädetjärven pohjoispäässä sekä Käsäkankaan reunoilla. Linjalaskentatuloksissa on lajin tiheyksissä todettu suurta vaihtelua. Kokonaiskanta puiston alueella on 10-15 paria.

Leppälintu (*Phoenicurus phoenicurus*)

Leppälinnun tiheys on linjalaskentatulosten perusteella ollut aika vakaa, tiheys jää alle kahden parin/km². Lajin vahvimpia alueita näyttäisivät olevan Käsäkangas, Hirsimäki, Huhtasaaren ja Niittuniemen alueet. Puiston tuntumassa Peräkankaalla

Pensastasku (*Saxicola rubetra*)

Pensastasku näyttää pesivän vuodesta toiseen lähes tarkalleen samoilla paikoilla, linjalaskentaankin sattuneet linnut ovat usein istuneet saman männynlatvassa. Luonnonpuiston ja sen reuna-alueiden parimäärä lienee 6-10 paria.

Räkättirastas (*Turdus pilaris*)

Linjalaskentatuloksissa on lajin tiheyksissä suurta vaihtelua, mikä johtunee poikasarvien esiintymisestä. Lajin pesää tai voimakkaasti varoittavia lintuja ei puiston alueelta ole tavattu.

Laulurastas (*Turdus philomelos*)

Laulurastas on ilmeisesti puiston runsaslukuisin rastaslaji, vaikka laskenta-aineistossa sen tuloksissa onkin voimakasta vaihtelua. Silti puiston alueella pesinee vain muutama pari.

Punakylkirastas (*Turdus iliacus*)

Luonnonpuistossa on niukalti lajille sopivia biotooppeja. Laji onkin puistossa harvalukuinen, vain muutama pesivä pari.

Kulorastas (*Turdus viscivorus*)

Laji on harvalukuinen, mutta säännöllinen pesijä luonnonpuistossa. Pesivä kanta lienee Häädetkeitaan reuna-alueet huomioon ottaen 2-4 paria.

Ruokokerttunen (*Acrocephalus schoenobaenus*)

Lajin useana kesänä todettu reviiiri sijaitsee Häädetjärven pohjoispäässä luonnonpuiston rajan tuntumassa.

Kultarinta (*Hippolais icterina*)

Lajista on vain yksi havainto koko tutkimusalueelta. Koiras lauloi 17.6.1996 luonnonpuiston rajan tuntumassa Häädetjärven pohjoispäässä, vanhan tilakeskuksen lähellä.

Hernekerttu (*Sylvia curruca*)

Hernekerttua ei ole havaittu puistossa edes vuosittain, mahdollisesti yksi pesivä pari.

Lehtokerttu (*Sylvia borin*)

Luonnonpuiston rämeet ja mäntykankaat eivät suosi lehtokerttua. Muutaman parin kanta painottuu puiston eteläosiin, Häädetjärven tuntumaan.

Sirittäjä (*Phylloscopus sibilatrix*)

Luonnonpuiston sirittäjäkanta lienee 8-12 paria keskittyen puiston eteläosaan sekä sekametsiin.

Tiltalti (*Phylloscopus collybita*)

Luonnonpuiston tiltalttikanta jää muutamaan pariin. Varmimmin lajin reviiiri löytyy Pääkorven alueelta.

Pajulintu (*Phylloscopus trochilus*)

Linjalaskentatulosten perusteella lajin tiheydeksi saadaan 10-12 paria/km², mikä on samaa luokkaa kuin metsäkirvisellä. Luonnonpuiston kasvillisuus ei suosi lajia.

Hippiäinen (*Regulus regulus*)

Linjalaskennan tuloksien perusteella lajin tiheys on noin viisi paria/km². Tämä on paljon, kun otetaan huomioon lajille soveltuvien biotooppien niukkuus alueella. Hippiäisen kanta on vahvin Pääkorvessa, Känäkankaan reunoilla sekä osassa Huhtasaarta.

Harmaasieppo (*Muscicapa striata*)

Lajin kanta on linjalaskentatuloksissa vaihdellut voimakkaasti. Suurimmillaan harmaasiepon tiheydeksi on saatu noin 24 paria/km², pienimmillään se on jäänyt alle 17 parin. Harmaasieppo on kuitenkin laskentojen perusteella luonnonpuiston toiseksi runsain laji peipon jälkeen. Rämeet ja reunametsät ovat lajin suosiossa, joten harmaasieppo luonnehtii hyvin Häädetkeitaan luonnonpuistoa.

Pikkusieppo (*Ficedula parva*)

Laji jää puistossa harvalukuiseksi, jopa satunnaiseksi. Puistossa pesivä parimäärä lienee maksimissaan kaksi, mutta laji ei välttämättä pesi alueella vuosittain.

Kirjosieppo (*Ficedula hypoleuca*)

Kirjosiepon tiheydeksi on linjalaskennassa saatu noin neljä paria/km². Kololinnuista kirjosieppo jää selvästi jälkeen talitiaisesta.

Hömötiainen (*Parus montanus*)

Hömötiainen näyttää jäävän yllättävän harvalukuiseksi puistossa. Linjalaskennassa lajin kannassa on havaittu suuria vaihteluja.

Töyhtötiainen (*Parus cristatus*)

Suurimmillaan lajin kanta on laskentatulosten perusteella ollut talitiaisen luokkaa (noin seitsemän paria/km²), pienimmillään taas vain puolet siitä.

Kuusitiainen (*Parus ater*)

Pari havaintoa Pääkorven alueelta, ainoa kesähavainto sattui linjalaskentaan vuonna 1996.

Talitiainen (*Parus major*)

Talitiainen on Häädetkeitaan luonnonpuiston runsaslukuisin kolopesijä, ehkä hieman yllättäenkin. Linjalaskenta-aineistossa lajin tiheys on aika vakaa, noin seitsemän paria/km². Häädetkeitaan metsät ja runsaat rajapinnat näyttävät suosivan talitiaista.

Pyrstötiainen (*Aegithalos caudatus*)

Pyrstötiaisen esiintyminen on lajille tyypilliseen tapaan hyvin vaihtelevaa. Kuitenkin pyrstötiainen on vuosittain tavattu koko tutkimusalueella. Luonnonpuistosta on vain yksi keväthavainto, mutta keväällä 1993 löydettiin puiston rajapinnasta kaksi reviiirin tapaan pitempään asuttua paikkaa.

Puukiipijä (*Certhia familiaris*)

Tutkimusalueella lajin painopiste on juuri luonnonpuistossa. Vaikeasti havaittava laji sattui laskentalinjalle vain pari kertaa. Puiston kokonaiskanta lienee enintään 10 paria.

Pikkulepinkäinen (*Lanius collurio*)

Lajista on vain pari, muutonaikaiseksi sopivaa satunnaishavaintoa puiston alueelta.

Isolepinkäinen (*Lanius excubitor*)

Isolepinkäinen (lapinharakka) on tavattu kolmena keväänä muuttoaikana Häädetkeitaan ydinalueella. Koko tutkimusalueen ainoa kesähavainto on Huhtasaaren reunarämeeltä kesältä 1993.

Kottarainen (*Sturnus vulgaris*)

Kottaraisen yksittäinen pesäpaikka haavankolossa luonnonpuiston itäreunalla Niittuniemessä on ollut käytössä useampana kesänä. Muut havainnot on katsottava muuttoaikaisiksi.

Närhi (*Garrulus glandarius*)

Närhi on havaittu luonnonpuiston alueella vain muutaman kerran.

Harakka (*Pica pica*)

Laji ei pesi luonnonpuistossa.

Korppi (*Corvus corax*)

Talvella korppi esiintyy suurissakin parvissa. Kesähavainnot koskevat yksittäisiä korppeja sekä lentopoikueita. Laji ei välttämättä pesi vuosittain itse luonnonpuistossa, mutta vähintäänkin sen lähiympäristössä.

Varis (*Corvus corone*)

Variksia havaittiin kevättalvisin runsaasti, kesäisin havainnot ovat pääosin Häädetjärven rannoilta sekä puiston länsireunalta Ojajärven tuntumasta. Laji ei pesine itse puistossa.

Peippo (*Fringilla coelebs*)

Peippo on Häädetkeitaan luonnonpuiston ja sen reuna-alueiden yleisin lintulaji. Linjalaskennan perusteella lajin tiheys on vaihdellut noin 25 parista 34 pariin/km².

Järripeippo (*Fringilla montifringilla*)

Lajin esiintyminen luonnonpuiston alueella on paikoittaista ja kokonaisparimäärä jää suhteellisen pieneksi. Linjalaskentojen perusteella järripeipon tiheys on ollut aika vakaa, noin kaksi paria/km².

Vihervarpunen (*Carduelis spinus*)

Laji on suhteellisen yleinen luonnonpuistossa, linjalaskennan perusteella tiheys on 2-3 paria/km².

Urpiainen (*Carduelis flammea*)

Lajin runsaus vaihtelee erittäin voimakkaasti. Esimerkiksi vuonna 1993 urpiaisia oli liikkeellä runsaasti, joinakin vuosina lajia ei havaittu lainkaan.

Punavarpunen (*Carpodacus erythrinus*)

Punavarpusella on ollut reviiri useana kesänä luonnonpuiston länsireunalla, lähellä Ojajärveä.

Käpylinnut (*Loxia sp.*)

Käpylintuja havaitaan puiston alueella runsaasti.

Keltasirkku (*Emberiza citrinella*)

Laji ei pesine itse puiston alueella, mutta välittömästi siihen rajautuvilla hakkuu-alueilla on pari reviiriä.

Pohjansirkku (*Emberiza rustica*)

Pohjansirkku pesii jokseenkin tasaisesti luonnonpuiston metsissä, painopiste on kuitenkin puiston eteläosan sekametsissä ja rehevimmillä reuna-alueilla. Linjalaskentatuloksissa pohjansirkun tiheydessä on melkoista vaihtelua, mutta tiheys on yleensä ollut 2-3 parin luokkaa/km².

Pajusirkku (*Emberiza schoeniclus*)

Yksi pajusirkkupari pesii Häädetjärven pohjoispäässä luonnonpuiston rajan pinnassa.

Pulmunen (*Plectrophenax nivalis*)

Lajista on luonnonpuiston alueelta muutama kevätkuuttoaikainen parvi-havainto.

Punatulkku (*Pyrrhula pyrrhula*)

Punatulkkun parimäärä jää puistossa pieneksi, ehkä 3-5 paria.

Taulukko 3. Lintulajien tiheys Häädetkeitaalla vuosina 1993-1997.

Laji (paria/km ²)	1993	1994	1995	1996
Hiirihaukka (<i>Buteo buteo</i>)	0	0.3	0	0
Sinisuohaukka (<i>Circus cyaneus</i>)	0	0	0	0.2
Varpushaukka (<i>Accipiter nisus</i>)	0	0	0	0.6
Maakotka (<i>Aquila chrysaetos</i>)	0	0	0	0.1
Kalasääski (<i>Pandion haliaetus</i>)	0.1	0.1	0.1	0.1
Nuolihaukka (<i>Falco subbuteo</i>)	0	0	0.3	0
Riekko (<i>Lagopus lagopus</i>)	0	0	0.8	0.8
Teeri (<i>Tetrao tetrix</i>)	0	0.3	1.4	0.5
Metso (<i>Tetrao urogallus</i>)	1.3	1.4	0	1.4
Kurki (<i>Grus grus</i>)	0.2	0.4	0.3	0.1
Kapustarinta (<i>Pluvialis apricaria</i>)	1.8	2.2	2.2	2.4
Töyhtöhyppä (<i>Vanellus vanellus</i>)	0.2	0	0	0.2
Taivaanvuohi (<i>Gallinago gallinago</i>)	0	0.2	0.6	0.1
Pikkukuovi (<i>Numenius phaeopus</i>)	0.5	0	0.1	0
Kuovi (<i>Numenius arquata</i>)	0.2	0.2	0.1	0.1
Valkoviklo (<i>Tringa nebularia</i>)	0.6	0.4	0.7	0.5
Metsäviklo (<i>Tringa ochropus</i>)	0.4	0	0	0
Liro (<i>Tringa glareola</i>)	2.6	2.7	2	1.2
Sepelkyyhky (<i>Columba palumbus</i>)	0.1	0.1	0.3	0.1
Käki (<i>Cuculus canorus</i>)	0.5	0.7	0.7	0.8
Tervapääsky (<i>Apus apus</i>)	0.5	0.1	0.2	0.4
Käenpiika (<i>Jynx torquilla</i>)	0.2	0	0	0
Palokärki (<i>Dryocopus martius</i>)	0.1	0.1	0	0.1
Käpytikka (<i>Dendrocopos major</i>)	1.8	3	1.3	2
Pikkutikka (<i>Dendrocopos minor</i>)	0.6	0	0.5	0.5
Pohjantikka (<i>Picoides tridactylus</i>)	1.1	0.5	0	1
Haarapääsky (<i>Hirundo rustica</i>)	0.3	0	0	0
Kiuru (<i>Alauda arvensis</i>)	0	0	0.3	0
Metsäkirvinen (<i>Anthus trivialis</i>)	11.6	10.5	12.5	12.6
Niittykirvinen (<i>Anthus pratensis</i>)	13.9	14.8	16.7	13.3
Keltävästäräkki (<i>Motacilla flava</i>)	4.3	3	2	1.5
Västäräkki (<i>Motacilla alba</i>)	0.7	0.7	0.7	0
Rautiainen (<i>Prunella modularis</i>)	0	0	0	0.3
Punarinta (<i>Erithacus rubecula</i>)	1.9	4.4	0.9	1.3
Leppälintu (<i>Phoenicurus ph.</i>)	0.5	1.5	1.5	1.6
Pensastasku (<i>Saxicola rubetra</i>)	1.5	1.9	1.9	1.4
Räkättirastas (<i>Turdus pilaris</i>)	1	0	0.5	2.3
Laulurastas (<i>Turdus philomelos</i>)	0.7	1.2	1.2	0.2
Punakylkirastas (<i>Turdus iliacus</i>)	0.7	1	0.3	0.3
Kulorastas (<i>Turdus viscivorus</i>)	0.2	0.7	0.4	0.9
Lehtokerttu (<i>Sylvia borin</i>)	0	0.3	0	0
Sirittäjä (<i>Phylloscopus sibilatrix</i>)	3.1	0.4	0.4	1
Tiiltalti (<i>Phylloscopus collybita</i>)	0	0	0	0.3
Pajulintu (<i>Phylloscopus trochilus</i>)	10.6	10.4	14.8	12.1

Hippiäinen (<i>Regulus regulus</i>)	5.9	6.1	5.5	4.2
Harmaasiippo (<i>Muscicapa striata</i>)	24.6	20.6	17.4	16.4
Kirjosieppo (<i>Ficedula hypoleuca</i>)	5.3	3.3	4.9	4.2
Pikkusieppo (<i>Ficedula parva</i>)	0.4	0	0	0.3
Hömötiainen (<i>Parus montanus</i>)	1.3	0.6	0.6	2.4
Töyhtötiainen (<i>Parus cristatus</i>)	7	5.8	2.9	3.5
Kuusitiainen (<i>Parus ater</i>)	0	0	0	0.5
Talitiainen (<i>Parus major</i>)	7.4	5.9	6.9	7.7
Puukiipijä (<i>Certhia familiaris</i>)	1.5	0.7	0	0.7
Lapinharakka (<i>Lanius excubitor</i>)	0.3	0	0	0
Varis (<i>Corvus corone</i>)	0	0.1	0.2	0.2
Korppi (<i>Corvus corax</i>)	0.3	0.1	0.1	0.1
Peippo (<i>Fringilla coelebs</i>)	34	28.1	24.5	27.7
Järripeippo (<i>Fringilla montif.</i>)	2.1	1.7	1.7	1.7
Vihervarpunen (<i>Carduelis spinus</i>)	4.2	2.3	2.5	3.6
Urpainen (<i>Carduelis flammea</i>)	2.5	0.2	0	0.2
Käpylintu (<i>Loxia sp.</i>)	0.4	0.2	0.6	0.1
Punavarpunen (<i>Carpodacus erythr.</i>)	0.3	0	0	0
Punatulkku (<i>Pyrrhula pyrrhula</i>)	0.3	0.3	0	0
Pohjansirkku (<i>Emberiza rustica</i>)	3	2.1	0.7	2.7
Pajusirkku (<i>E. schoeniclus</i>)	0.4	0	0.4	0
YHTEENSÄ	165	141.6	134.6	138.5

Häädetkeitaan keskiosien syvät avovetiset allikot ja ikipetäjiä kasvavat kermiit ovat pohjois-satakuntalaista suoluontoa parhaimillaan.

4.4 Häädetjärvi

Häädetjärven pinta-ala on 102 ha. Järvi on matalahko ja vesi humuspitoinen. Karuutensa vuoksi Häädetjärvi ei ole hyvä lintujärvi, mutta se monipuolistaa oleellisesti tutkimusalueen kokonaisuutta.

Häädetjärven linnustoa on kartoitettu vuosina 1993-98, tosin kartoituksen tehokkuus on vaihdellut vuodesta toiseen.

Taulukossa 4. on esitetty yhteenveto Häädetjärven vesi- ja lokkilinnustosta. Ensimmäisessä sarakkeessa on kartoituksiin perustuva arvio järvellä pesivien lintulajien parimääristä. Toisessa sarakkeessa on havainnollistamisen vuoksi ehdoton maksimi-arvo, eli suurin yhdellä laskentakerralla havaittu parimäärä (tai lintumäärä pareiksi tulkittuina).

Taulukko 4. Arvio Häädetjärven vesi- ja lokkilinnuston parimääristä sekä suurin yhdellä kerralla havaittu parimäärä lajeittain vuosina 1993-98.

Laji	parimäärä	suurin havaittu parimäärä
Kuikka (<i>Gavia arctic</i>)	1-2	2
Laulujoutsen (<i>Cygnus cygnus</i>)	0	2
Jouhisorsa (<i>Anas acuta</i>)	0	2
Lapasorsa (<i>Anas clypeata</i>)	0	1
Haapana (<i>Anas penelope</i>)	2-4	4
Sinisorsa (<i>Anas platyrhynchos</i>)	4-7	9
Tavi (<i>Anas crecca</i>)	5-8	10
Telkkä (<i>Bucephala clangula</i>)	5-8	12
Tukkasotka (<i>Aythya fuligula</i>)	0-1	1
Tukkakoskelo (<i>Mergus serrator</i>)	0	3
Isokoskelo (<i>Mergus merganser</i>)	0-1	2
Harmaalokki (<i>Larus argentatus</i>)	1-2	2
Kalalokki (<i>Larus canus</i>)	2-3	3
Naurulokki (<i>Larus ridibundus</i>)	0	20
Pikkulokki (<i>Larus minutus</i>)	0	15
Kalatiira (<i>Sterna hirundo</i>)	1-2	2

Häädetjärvellä pesii kymmenen vesi- ja lokkilintulajia. Kokonaisparimääräksi saatiin 21-38 paria, joista vesilintuja on 17-31 paria. Runsaslukuisimmat vesilinnut ovat telkkä, tavi ja sinisorsa.

Häädetkeitaalla pesivä laulujoutsenpari näyttää vierailevan Häädetjärvellä säännöllisesti. Lisäksi järvellä on viipynyt pitempäänkin vielä pesimättömiä pareja, jotka ovat kahakoineet “paikallisten” kanssa.

Järvellä näyttäisi viime vuosina pesineen kaksi kuikkaparia. Pesimäaikaan on samanaikaisesti havaittu kaksi kuikkaparia vuosina 1996-98. Jouhisorsa- ja lapa-sorsahavainnot koskenevat järvellä pidempään viipyneitä muuttajia. Naurulokkeja tapaa Häädetjärveltä pesimäaikana säännöllisesti, pikkulokkejakin usein. Lokit ovat Keidaslammin ja ehkä Ojajärvenkin lintuja.

Muuttoaikana järvellä voivat vierailla myös allit ja uivelo. Merkittävin allihavainto tehtiin 16.10.1995, jolloin järvellä nähtiin 19 allin parvi (HL). Kevätmuuton aikana on havaittu kaksi uiveloparia.

Mielenkiintoinen on myös Häädetjärvellä tehty harmaahaikarahavainto: yksi lintu nähtiin 20.8.1995 (HL). Järven rantalinnustoon kuuluvat mm. rantasipi (useita pareja), liro ja taivaanvuohi.

Vuonna 1995 Häädetjärven rantakoivikossa äänekkäästi varoitellut kuhankeittäjäpari on ainoa havainto tästä lajista koko tutkimusalueelta (MS).

Helmipöllön on kuultu huhuilevan järven rantametsässä 4.2. 1995 (MS).

Syksyistä väriloistoa Häädetjärven rantahaavikoissa.

4.5 Keidaslammin alue

Keidaslammin alueen linjalaskentojen yhteenveto on esitetty taulukossa 5.

Keidaslammin alueen yleisimmät lajit ovat peippo ja metsäkirvinen. Alue onkin lähes kokonaan metsäkirviselle soveltuvaa biotooppia. Peipon tiheys on tutkimusjaksolla ollut 21-26 paria/km², metsäkirvisen 16-18 paria.

Niittykirvisen tiheydessä on voimakasta vaihtelua. Laji esiintyminen painottuu Vehkurinnevalle, Keidaslammin tuntumaan ja Pajanevalle. Haapalanniituilla pesii 2-3 paria.

Sinisuohaukkanaaras sattui linjalaskentaan vuonna 1993.

Kapustarinta- ja lirokanta painottuu voimakkaasti Keidaslammin tuntumaan allikkoalueelle. Molempien parimäärä on 3-5.

Pieni (2-3 paria) tervapääsky-yhteisö pesii säännöllisesti Vehkurinnevan länsilaidalla.

Alueen kulorastaskanta lienee pinta-alaan nähden tutkimusalueen runsain: 2-3 paria. Myös laulu- ja punakylkirastaiden tiheydet reunametsissä ovat tutkimusalueen keskiarvoja korkeammat.

Viirupöllö on tavattu huutelemassa Pajanevalla 28.3.1994 (MS).

Taulukko 5. Lintulajien tiheydet Keidaslammin alueella vuosina 1993-1997.

Laji (paria/km ²)	1993	1994	1996	1997
Sinisuohaukka (<i>Circus cyaneus</i>)	0	0.4	0	0
Metso (<i>Tetrao urogallus</i>)	3	0	0	0
Pyy (<i>Bonasa bonasia</i>)	3	3.4	0	0
Kurki (<i>Grus grus</i>)	0.1	0.3	0	0.3
Kapustarinta (<i>Pluvialis apricaria</i>)	1	1.2	0.5	1
Töyhtöhyppä (<i>Vanellus vanellus</i>)	1	0.6	1.9	1
Taivaanvuohi (<i>Gallinago gallinago</i>)	1	0	0.7	0.7
Lehtokurppa (<i>Scolopax rusticola</i>)	0	3.6	0	0
Pikkukuovi (<i>Numenius phaeopus</i>)	0	0	0.3	0
Valkoviklo (<i>Tringa nebularia</i>)	0	0.3	0.2	0.4
Metsäviklo (<i>Tringa ochropus</i>)	0.5	0.5	0	0.4
Liro (<i>Tringa glareola</i>)	1.1	0.6	3	3.1
Rantasipi (<i>Actitis hypoleucos</i>)	0	0	0.9	0.9
Sepelkyyhky (<i>Columba palumbus</i>)	0	0.6	0.3	0
Käki (<i>Cuculus canorus</i>)	0.4	0.3	1	0.8
Tervapääsky (<i>Apus apus</i>)	0.4	0.2	0.2	0.4
Palokärki (<i>Dryocopus martius</i>)	0	0.2	0	0.2
Käpytikka (<i>Dendrocopos major</i>)	1.6	1.7	0.8	1.6
Käenpiika (<i>Jynx torquilla</i>)	0	0	0	0.4
Haarapääsky (<i>Hirundo rustica</i>)	1.2	0	0	0
Metsäkirvinen (<i>Anthus trivialis</i>)	17.6	15.3	16.2	15.3
Niittykirvinen (<i>Anthus pratensis</i>)	0	3.9	15.4	16.7
Keltävästäräkki (<i>Motacilla flava</i>)	3.6	2.5	9.2	7.1

Västäräkki (<i>Motacilla alba</i>)	4.8	3.3	1.5	3.1
Punarinta (<i>Erithacus rubecula</i>)	1.1	0	0	0
Leppälintu (<i>Phoenicurus phoenicurus</i>)	0.5	0.5	1.5	1.5
Pensastasku (<i>Saxicola rubetra</i>)	2.3	0	1.1	0
Räkättirastas (<i>Turdus pilaris</i>)	1.1	0	1.1	1.1
Laulurastas (<i>Turdus philomelos</i>)	1.8	1.2	1.1	1.8
Punakylkirastas (<i>Turdus iliacus</i>)	1.6	0.8	0	0
Kulorastas (<i>Turdus viscivorus</i>)	0	0.5	0.5	1.1
Lehtokerttu (<i>Sylvia borin</i>)	0.8	0	0	0
Sirittäjä (<i>Phylloscopus sibilatrix</i>)	4.3	1.8	0	0
Pajulintu (<i>Phylloscopus trochilus</i>)	9.4	8.8	6.4	9.1
Hippiäinen (<i>Regulus regulus</i>)	1.5	1.5	1.4	0
Harmaasieppo (<i>Muscicapa striata</i>)	7.4	9.4	7.1	5.4
Kirjosieppo (<i>Ficedula hupoleuca</i>)	2.4	3.3	0.8	1.6
Hömötiainen (<i>Parus montanus</i>)	6	3	1.4	1.5
Töyhtötiainen (<i>Parus cristatus</i>)	1.8	1.8	0	1.7
Talitiainen (<i>Parus major</i>)	3.6	1.2	2.3	3.5
Närhi (<i>Garrulus glandarius</i>)	0	1.4	0	0
Varis (<i>Corvus corone</i>)	0.3	0	0.3	0
Korppi (<i>Corvus corax</i>)	0.1	0.1	0.1	0.1
Kottarainen (<i>Sturnus vulgaris</i>)	0	0.9	0	0
Peippo (<i>Fringilla coelebs</i>)	26.1	22.3	23.3	21.4
Järripeippo (<i>Fringilla montifringilla</i>)	2.4	2.5	1.1	1.8
Vihervarpunen (<i>Carduelis spinus</i>)	0.8	1.4	2	2
Urpiainen (<i>Carduelis flammea</i>)	1	0.5	0	0
Käpylintu (<i>Loxia sp.</i>)	0.7	0.5	0.5	0.7
Punavarpunen (<i>Carpodacus erythrinus</i>)	0.8	0.8	0	0
Punatulkku (<i>Pyrrhula pyrrhula</i>)	0	0.8	0	0
Pohjansirkku (<i>Emberiza rustica</i>)	1.7	0	3.2	3.3
YHTEENSÄ	119.8	103.9	107.3	111

4.6 Keidaslammi

Itse Keidaslammi (13 ha) sekä siihen liittyvät pari vesipintaista allikkoa ovat vesi- ja lokkilinnustoltaan mielenkiintoiset. Vesipinta-alaan nähden lokkilintujen sekä lajisto että parimäärät ovat runsaita. Lisäksi alue on merkittävä hanhien levähdys- ja ruokailupaikka.

Taulukossa 6 on esitetty yhteenveto Keidaslammin ja sen välittömän ympäristön vesi- ja lokkilinnustosta. Taulukossa on esitetty sekä vuosien 1993-98 seurantaan perustuva arvio lajien pesimäpareista sekä suurin kerralla havaittu parimäärä.

Taulukko 6. Arvio Keidaslammin vesi- ja lokkilinnuston parimääristä sekä suurin yhdellä kerralla havaittu parimäärä lajeittain.

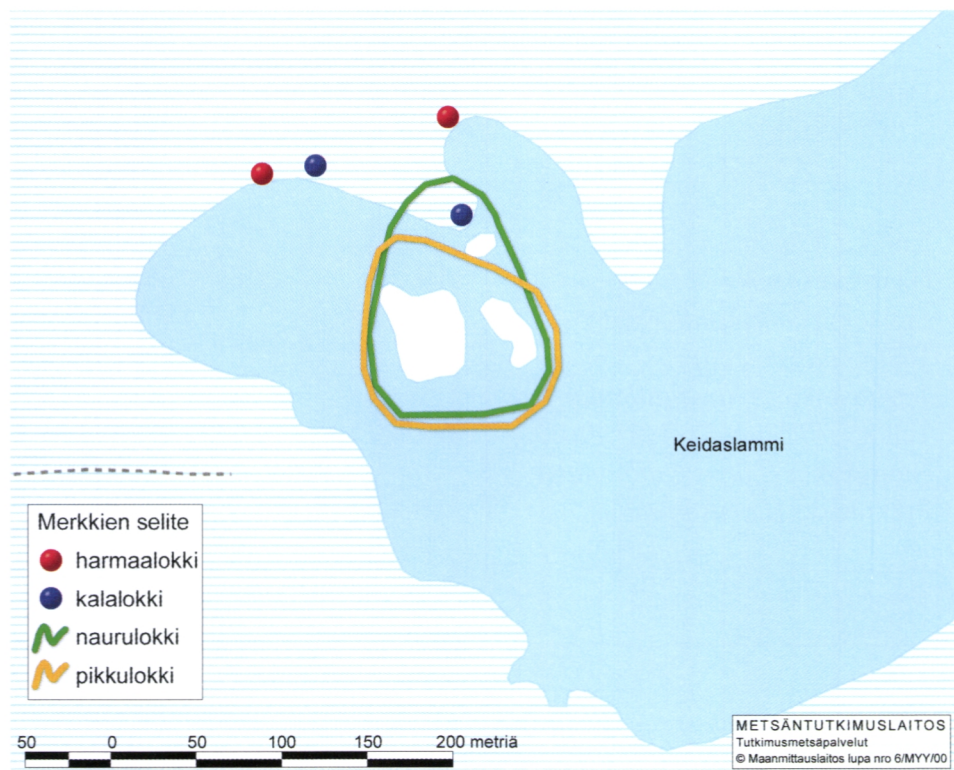
Laji	parimäärä	suurin havaittu parimäärä
Kuikka (<i>Gavia arctica</i>)	0	2
Laulujoutsen (<i>Cygnus cygnus</i>)	0	1
Jouhisorsa (<i>Anas acuta</i>)	0	1
Haapana (<i>Anas penelope</i>)	0-1	2
Sinisorsa (<i>Anas platyrhynchos</i>)	0-1	2
Tavi (<i>Anas crecca</i>)	1-3	4
Telkkä (<i>Bucephala clangula</i>)	1-2	3
Tukkasotka (<i>Aythya fuligula</i>)	0-1	1
Harmaalokki (<i>Larus argentatus</i>)	1	2
Kalalokki (<i>Larus canus</i>)	1-2	2
Naurulokki (<i>Larus ridibundus</i>)	15-25	30
Pikkulokki (<i>Larus minutus</i>)	10-20	25

Keidaslammi kuvattuna luoteesta. Kuvan oikeassa reunassa näkyvät lokkiyhdyksuntien asuttamat turvesaarekkeet.

Lammella pesivien vesilintujen parimäärä jää pieneksi, vaikka siellä havaitaan-kin useita lajeja. Keidaslammilla tavataan usein kuikkia, jotka lienevät Häädetjärvellä pesiviä lintuja.

Joutsenet vierailevat usein lammella, mm. keväällä 1997 lammella oleskeli pitkään ilmeisesti vielä pesimätön joutsenpari. Harmaa-, kala- ja naurulokit pesivät lammella vuosittain, tosin naurulokkiyhdyksunnan koko vaihtelee. Lokkien pesimäpaikat on esitetty alla olevassa kuvassa.

Pikkulokki on pesinyt lammella aiemminkin, mutta vuonna 1993 sitä ei tavattu. Laji palasi vuonna 1994, minkä jälkeen pikkulokki on pesinyt Keidaslammilla. Senkin yhdyskunnan koko on vaihdellut, pienimmillään siihen on kuulunut enintään kymmenen paria.

Lammen tuntumassa pesii säännöllisesti kaksi töyhtöhyppäparia.

Keidaslammin linnustonsuojelullista arvoa nostaa sen merkitys hanhien levähdysalueena. Hannu Latvajärven mukaan hanhiparvien jälkiä on ollut havaittavissa syksyllä vuosina 1993-94 (vuonna 1996 ei havaittu). Osa jälkihavainnoista on niin myöhäisiä, että kyseessä lienevät Jäämeren hanhet. Valkoposkiahania (n. 150 lintua) ja tundrahanhia (50-60 lintua) nähtiinkin alueella 12.10.1993. Syymuutolla lepäileviä metsähanhia havaittiin syksyllä 1999. Lampi näyttää olevan myös muiden vesilintujen muutollaan suosima pysähdyspaikka. Syyskuussa 1999 lammella nähtiin tukkasotkaparvi (15a).

Uivelonaaras tavattiin Keidaslammilta syyskuussa 1995 (HL).

4.7 Vehkuri

Pienialaisen (5 ha), osaksi yksityisen maalla sijaitsevan Vehkurin vesilinnusto on kartoitettu vuosittain. Lammella tavataan sen pinta-alaan nähden runsaasti vesilintuja.

Taulukossa 7 on esitetty kartoituksen perusteella koottu arvio lajien parimääristä sekä kunkin lajin suurin kerralla havaittu parimäärä.

Taulukko 7. Arvio Vehkurin vesilinnuston parimääristä sekä suurin yhdellä kerralla havaittu parimäärä lajeittain tutkimusaikana 1993-98.

Laji	parimäärä	suurin havaittu parimäärä
Kuikka (<i>Gavia arctica</i>)	0	1
Haapana (<i>Anas penelope</i>)	0-1	2
Sinisorsa (<i>Anas platyrhynchos</i>)	1-2	3
Tavi (<i>Anas crecca</i>)	1-2	5
Tukkasotka (<i>Aythya fulicula</i>)	1	1
Telkkä (<i>Bucephala clangula</i>)	1-2	3
Naurulokki (<i>Larus ridibundus</i>)	0	6
Pikkulokki (<i>Larus minutus</i>)	0	3

Vehkurilla pesii viisi vesilintulajia, joiden kokonaismäärä on 5-8 paria. Tukkasotkapari on havaittu lammella vuosittain. Vehkurin rantalinnustoon kuuluvat mm. rantasipi, taivaanvuohi ja liro. Lähiympäristössä pesinee myös lehtokurppa. Räystääs- ja haarapääskyt ruokailevat lammella säännöllisesti.

4.8 Joutsenlammi

Joutsenlammin (8 ha) vesilinnusto on kartoitettu vuosina 1993-98. Linnusto on niukka. Varmin pesijä on telkkä, jolle on tarjolla rantapuihin sijoitettuja uuttuja. Sinisorsa ja tavi pesinevät lammella useimpina vuosina. Joutsenlammilta on useita joutsenhavaintoja, mistä lammen nimi sitten johtuneeka. Useimmat havainnot ovat yksinäisestä, ilmeisesti ruokailemassa käyvästä linnusta. Rantasipipari on tavattu Joutsenlammilta useana kesänä, lajin pesintä on hyvinkin mahdollinen.

Taulukossa 8 on esitetty yhteenveto Joutsenlammin vesilinnustosta. Ensimmäisessä sarakkeessa on kartoitusten perusteella laadittu arvio lammella pesivien vesilintujen parimäärästä, toisessa sarakkeessa on mainittu suurin yhdellä käynnillä havaittu parimäärä.

Taulukko 8. Arvio Joutsenlammin vesilinnuston parimäärästä sekä suurin yhdellä käynnillä havaittu parimäärä lajeittain vuosina 1993-98.

Laji	Parimäärä	suurin havaittu parimäärä
Kuikka (<i>Gavia arctica</i>)	0	1
Joutsen (<i>Cygnus cygnus</i>)	0	1
Haapana (<i>Anas penelope</i>)	0	1
Sinisorsa (<i>Anas platyrhynchos</i>)	0-1	3
Tavi (<i>Anas crecca</i>)	0-2	3
Telkkä (<i>Bucephala clangula</i>)	1-2	3
Naurulokki (<i>Larus ridibundus</i>)	0	4

Joutsenlammilla pesivien vesilintujen kokonaisparimäärä jää alle viiden.

4.9 Koivulammit

Pienen ja Ison Koivulammen (2 ha) vesilinnusto on kartoitettu vuosina 1994-98. Tulokset on esitetty taulukossa 9.

Taulukko 9. Arvio Pienen ja Ison Koivulammen vesilinnuston parimääristä sekä suurin yhdellä käynnillä havaittu parimäärä lajeittain.

Laji	parimäärä	suurin havaittu parimäärä
<i>Pieni Koivulammi</i>		
Haapana (<i>Anas penelope</i>)	0-1	1
Sinisorsa (<i>Anas platyrhynchos</i>)	0-1	2
Tavi (<i>Anas crecca</i>)	0-2	2
Telkkä (<i>Bucephala clangula</i>)	0-1	1
<i>Iso Koivulammi</i>		
Haapana (<i>Anas penelope</i>)	0-1	1
Sinisorsa (<i>Anas platyrhynchos</i>)	0-1	2
Tavi (<i>Anas crecca</i>)	1-2	3
Telkkä (<i>Bucephala clangula</i>)	0-2	3

Ison Koivulammen vesilintukanta on 2-5 paria. Pienemmältä lammelta voivat vesilinnut jonakin vuonna puuttua kokonaan, todennäköisin pesijä on tavi. Pohjansirkulla on reviiiri tai kaksikin Ison Koivulammen rantametsissä ja rämeillä. Pienemmällä lammella on useana kesänä ollut liron reviiiri.

4.10 Kartiska

Kartiskalammin (11 ha) vesilinnusto on kartoitettu vuosina 1993-98. Kartoituksen tulokset on esitetty taulukossa 10.

Taulukko 10. Arvio Kartiskan vesilinnuston parimääristä sekä suurin yhdellä käynnillä tavattu parimäärä lajeittain vuosina 1993-98.

Laji	parimäärä	suurin havaittu parimäärä
Kuikka (<i>Gavia arctica</i>)	0	1
Laulujoutsen (<i>Cygnus cygnus</i>)	0	1
Haapana (<i>Anas penelope</i>)	1-2	3
Sinisorsa (<i>Anas platyrhynchos</i>)	1-2	4
Tavi (<i>Anas crecca</i>)	2-3	4
Tukkasotka (<i>Aythya fuligula</i>)	0-1	1
Telkkä (<i>Bucephala clangula</i>)	1-3	5

Kartiskalla pesii säännöllisesti neljä vesilintulajia. Vesilintujen kokonaisparimäärä on 5-10. Runsaimmat lajit ovat tavi ja telkkä. Kartiskalla on usein nähty sinisorsien ja telkkien koirasparvia (3-4 koirasta). Laulujoutsen vierailee usein lammella. Rantalinnustoon kuulunevat rantasipi ja liro. Kurkipari on tavattu ruokailemassa lammen pohjoispäässä kaksi kertaa.

4.11 Kovesjoki

Kovesjoen varsi on maisemallisesti kaunis, mutta alueen linnusto on yksipuolinen ja vähäinen. Jokivarren rehevämät kohdat kuitenkin monipuolistavat kokonaisuutta. Kovesjoki on tutkimusalueen merkittävin virtavesi. Jokivarressa näkeekin runsaasti sorsalintuja, etenkin keväisin, mutta myös pesimäaikaan. Kovesjoen varren linjalaskentojen perusteella saatujen lajitiheyksien yhteenveto on esitetty taulukossa 12 (sivu 51).

Jokivarren runsaslukuisimmat lintulajit ovat peippo, pajulintu ja metsäkirvinen. Pohjansirkun tiheys näyttäisi kohoavan suuremmaksi kuin muualla tutkimusalueella. Linjalaskennoissa tavattiin myös ampuhaukka ja pyrstötiainen.

Kahlaajien parimäärät jäävät jokivarressa pieniksi. Seudun soilla pesinee 2-3 kapustarintaparia. Kurkiparista on muutama havainto, mutta laji tuskin pesii jokivarressa. Rantasipi kuuluu Kovesjoen rantojen lajistoon.

Kovesjokivarren vesilinnusto kartoitettiin linjaa vastaavalta osuudelta vuosina 1993 sekä 1995-97. Kartoituksen perusteella tehty vesilinnuston parimääräarvio on esitetty taulukossa 11.

Taulukko 11. Arvio Kovesjokivarren vesilinnuston parimäärästä sekä suurin yhdellä käynnillä havaittu parimäärä lajeittain vuosina 1993 ja 1995-97.

Laji	parimäärä	suurin havaittu parimäärä
Haapana (<i>Anas penelope</i>)	0-1	2
Sinisorsa (<i>Anas platyrhynchos</i>)	1-3	6
Tavi (<i>Anas crecca</i>)	1-3	4
Telkkä (<i>Bucephala clangula</i>)	1-2	5

Kovesjoen laskentaan kuuluneella osuudella pesii neljä vesilintulajia, joiden kokonaisparimäärä on 3-8. Havaittujen lintuparien maksimimäärät ovat selvästi suurempia kuin muilla vesistöillä.

Kovesjoelta tavataan keväisin suuriakin vesilintujen, etenkin sinisorsan ja telkän, koirasparvia. Tämä johtuu virtaveden tarjoamista sula- ja ruokailupaikoista. Kuitenkin jokivarresta on yhdellä kartoituskäynnillä tavattu mm. kaksi sinisorsa- ja kaksi tavipoikuetta sekä telkkäpoikue.

Kovesjoki halkoo Häädetkeitaan itäpuolisissa nevamaisemia muodostaen soiden ja männikkösaarekkeiden kanssa arvokkaan luontokokonaisuuden.

Taulukko 12. Lintulajien tiheydet Kovesjoen varressa vuosina 1994-1996.

Laji (paria/km ²)	1994	1995	1996
Ampuhaukka (<i>Falco columbarius</i>)	1.8	0	0
Teeri (<i>Tetrao tetrix</i>)	0	0	2.1
Kurki (<i>Grus grus</i>)	0	0	0.3
Kapustarinta (<i>Pluvialis apricaria</i>)	2.2	1.1	0
Taivaanvuohi (<i>Gallinago gallinago</i>)	0	0.7	0
Valkoviklo (<i>Tringa nebularia</i>)	0	0.5	0.9
Liro (<i>Tringa glareola</i>)	0	1.1	1
Rantasipi (<i>Actitis hypoleucos</i>)	1.9	0	0
Käki (<i>Cuculus canorus</i>)	0.7	0.9	1
Palokärki (<i>Dryocopus martius</i>)	0.4	0.4	0
Käpytikka (<i>Dendrocopos major</i>)	0	0	1.6
Metsäkirvinen (<i>Anthus trivialis</i>)	20.5	16.4	14.1
Niittykirvinen (<i>Anthus pratensis</i>)	2	4	7.4
Västäräkki (<i>Motacilla alba</i>)	6.7	0	3.1
Leppälintu (<i>Phoenicurus phoenicurus</i>)	1.1	1	1
Pensastasku (<i>Saxicola rubetra</i>)	4.8	2.4	0
Räkättirastas (<i>Turdus pilaris</i>)	0	4.7	2.3
Laulurastas (<i>Turdus philomelos</i>)	1.3	2.5	0
Punakylkirastas (<i>Turdus iliacus</i>)	0	1.7	1.6
Kulorastas (<i>Turdus viscivorus</i>)	1.1	1.1	1.1
Hernekerttu (<i>Sylvia curruca</i>)	1.8	0	3.4
Lehtokerttu (<i>Sylvia borin</i>)	0	1.7	0
Pajulintu (<i>Phylloscopus trochilus</i>)	21	23.7	19.6
Harmaasieppo (<i>Muscicapa striata</i>)	15.5	7.7	3.6
Hömötiainen (<i>Parus montanus</i>)	3.1	6.2	2.9
Töyhtötiainen (<i>Parus cristatus</i>)	3.7	0	0
Pyrstötiainen (<i>Aegolius caudatus</i>)	5	0	0
Varis (<i>Corvus corone</i>)	0	0.6	0
Korppi (<i>Corvus corax</i>)	0	0.3	0
Peippo (<i>Fringilla coelebs</i>)	29.9	29.9	29.7
Järripeippo (<i>Fringilla montifringilla</i>)	0	6.3	2.4
Vihervarpunen (<i>Carduelis spinus</i>)	5.7	1.4	6.7
Urpainen (<i>Carduelis flammea</i>)	2	1	0
Käpylintu (<i>Loxia sp.</i>)	0.5	0.5	0
Keltasirkku (<i>Emberiza citrinella</i>)	0	0	1.8
Pohjansirkku (<i>Emberiza rustica</i>)	10.5	7	3.3
Pajusirkku (<i>Emberiza schoeniclus</i>)	0	0	1.9
YHTEENSÄ	143.2	124.8	112.8

4.12 Talousmetsät

Talousmetsiin vertailuaineiston kokoamiseksi sijoitettujen linjojen laskennan perusteella saatujen lajikohtaisten tiheyksien yhteenveto on esitetty taulukossa 13 (sivu 53).

Talousmetsien runsaimmat lajit olivat peippo ja pajulintu, hyvin tasapäisesti noin 25 parin tiheydellä neliökilometrillä. Metsien karuudesta ja aukkoisuudesta sekä taimikoiden yleisyydestä johtuen myös metsäkirvisen tiheys oli korkeahko (noin 13 paria/km²). Nämä kolme lajia erottuivat parimääriltään selvästi muusta lajistosta.

Kaikki seudun kanalinnut tavattiin myös talousmetsistä, tosin havaintoja oli määrällisesti niukasti eikä niiden perusteella voi tehdä arvioita lajien kannoista. Tikoista havaittiin vain käpytikka, senkin tiheys jäi yllättävän pieneksi. Punarinnan tiheys oli 3-4 paria/km². Rastaiden määrät olivat pieniä, punakylkirastas nousi niistä runsaslukuisimmaksi. Harmaasiepon tiheys oli sekin 3-4 paria/km². Vihervarpuselle saatu tiheys oli samaa luokkaa.

Tiaisia havaittiin yllättävän runsaasti, hömö-, töyhtö- ja talitiaisen parimäärät olivat myös lähellä toisiaan (2-4 paria/km²). Talitiaista saattaa helpottaa metsiin paikoitellen sijoitetut pöntöt. Toisaalta kirjosiippojen määrä jäi pieneksi.

Pohjansirkku näyttää viihtyvän myös seudun talousmetsien kosteimmissä osissa. Pohjansirkun reviirit sijaitsevat etenkin laskuojien varsilla.

Lieneekö kyseessä talousmetsätaimikoihin sopeutunut metsokukko, vai yhä entisestään elinpiiristään sitkeästi kiinni pitävä vanha homenokka?

Taulukko 13. Talousmetsien linjalaskentojen tulokset vuosilta 1996 ja 1997.

Laji (paria/km ²)	1996	1997
Hiirihaukka (<i>Buteo buteo</i>)	0	0.3
Pyy (<i>Bonasa bonasia</i>)	0	0.5
Riekkokäärö (<i>Lagopus lagopus</i>)	0.8	0
Teeri (<i>Tetrao tetrix</i>)	0.3	0.3
Metso (<i>Tetrao urogallus</i>)	1.3	0
Kuovi (<i>Numenius arquata</i>)	0.1	0.1
Valkoviklo (<i>Tringa nebularia</i>)	0.1	0.1
Liro (<i>Tringa glareola</i>)	0.2	0
Sepelkyyhky (<i>Columba palumbus</i>)	0.1	0.3
Käki (<i>Cuculus canorus</i>)	0.7	0.5
Käpytikka (<i>Dendrocopos major</i>)	0.7	0.7
Metsäkivirvinen (<i>Anthus trivialis</i>)	13.3	13.4
Västäräkki (<i>Motacilla alba</i>)	0.7	0
Punarinna (<i>Erithacus rubecula</i>)	3.8	2.8
Leppälintu (<i>Phoenicurus phoenicurus</i>)	0.2	0.4
Pensastasku (<i>Saxicola rubetra</i>)	0	1
Kivitasku (<i>Oenanthe oenanthe</i>)	0	0.5
Räkättirastas (<i>Turdus pilaris</i>)	1.5	0.5
Laulurastas (<i>Turdus philomelos</i>)	1.1	0.8
Punakylkirastas (<i>Turdus iliacus</i>)	1.1	1.4
Ruokokerttunen (<i>Acrocephalus sch.</i>)	0	0.4
Hernekerttu (<i>Sylvia curruca</i>)	0.4	0
Pensaskerttu (<i>Sylvia communis</i>)	0	0.5
Lehtokerttu (<i>Sylvia borin</i>)	0.7	1.4
Sirittäjä (<i>Phylloscopus sibilatrix</i>)	0.4	0.7
Pajulintu (<i>P. trochilus</i>)	23.4	25.7
Hippiäinen (<i>Regulus regulus</i>)	2	2.5
Harmaasieppo (<i>Muscicapa striata</i>)	4.1	3.2
Kirjosieppo (<i>Ficedula hypoleuca</i>)	0.7	0.3
Pyrstötiaainen (<i>Aegithalos caudatus</i>)	0	1
Hömötiaainen (<i>Parus montanus</i>)	2.6	1.9
Töyhtötiaainen (<i>Parus cristatus</i>)	2.3	3.8
Talitiaainen (<i>Parus major</i>)	3.7	2.6
Varis (<i>Corvus corone</i>)	0.3	0.4
Korppi (<i>Corvus corax</i>)	0	0.1
Kottarainen (<i>Sturnus vulgaris</i>)	0	0.4
Peippo (<i>Fringilla coelebs</i>)	25.1	23
Järripeippo (<i>Fringilla montifringilla</i>)	0.8	1.3
Vihervarpunen (<i>Carduelis spinus</i>)	4.3	3.2
Käpylintu (<i>Loxia sp.</i>)	0	0.3
Keltasirkku (<i>Emberiza citrinella</i>)	0.4	0.8
Pohjansirkku (<i>Emberiza rustica</i>)	2.8	1.3
Pajusirkku (<i>Emberiza schoeniclus</i>)	0.4	0.8
Yhteensä	100.4	99.2

4.13 Uhanalaiset lajit

Suomessa uhanalaiset lajit on luokiteltu (ks. Rassi ym. 1986) hävinneisiin (H), erittäin uhanalaiseen (E), vaarantuneisiin (V) ja silmälläpidettäviin (S). Näistä silmälläpidettäviin kuuluu kolmenlaisia lajeja: taantuneita (St), harvinaisia (Sh) ja puutteellisesti tunnettuja (Sp).

Tutkimusalueelta ei tavattu erittäin uhanalaisiksi luokiteltuja lintulajeja. Vaarantuneista (V) lajeista havaittiin maakotka. Silmälläpidettävistä (S) lintulajeista tavattiin säännöllisesti kuikka (St), kalasääski (St), pikkutikka (St) ja pikkusieppo (Sh). Lajiryhmästä havaittiin myös kaakkuri (St), uivelo (Sh), tuulihaukka (St), ampuhaukka (St) ja nuolihaukka (St).

EU:n lintudirektiivin (79/409/ETY) liitteeseen I kuuluvista, erityistä suojelua vaativista lajeista tutkimusalueella tavattiin seuraavat: kuikka, kaakkuri, joutsen, maakotka, kalasääski, sinisuohaukka, ampuhaukka, pyy, metso, kurki, kapustarinta, suokukko, liro, kalatiira, varpuspöllö, viirupöllö, helmipöllö, palokärki, pohjantikka, pikkusieppo, pikkulepinkäinen, mustakurkku-uikku, valkoposkihanhi, uivelo ja kalatiira.

Uhanalaisiksi todetuista lajeista pesivät tutkimusalueella laskentojen perusteella kuikka (2-3 paria), joutsen (yksi pari), kalasääski (pari), pyy (5-10 paria), metso (5-10 paria), kurki (5-10 paria), kapustarinta (20-30 paria), suokukko (1-2 paria), liro (25-35 paria), kalatiira (1-2 paria), palokärki (3-5 paria), pikkutikka (2-3 paria), pohjantikka (4-7 paria) ja pikkusieppo (0-3 paria). Lisäksi sinisuohaukan, ampuhaukan, varpuspöllön, viirupöllön, helmipöllön ja mustakurkku-uikun pesintä alueella on mahdollista.

Kaakkuri-, valkoposkihanhi- ja uivelohavainnot ovat muuttavista linnuista.

Maakotkaa on pidettävä alueella paikallisesti esiintyvänä. Laji on havaittu tutkimusaikana joka vuosi haaskaruokinnan ansiosta. Pääosa kotkahavainnoista on talvikaudelta, mutta laji on nähty myös kesällä. Havainnot ovat nuorista ja esiaikuisista linnuista. Talvikaudelta on voitu varmistaa ainakin kahden eri yksilön ruokailu haaskalla.

5 Tulosten tarkastelua

5.1 Vertailua aiempiin tuloksiin

Urpo Häyrinen (1964) toteaa harmaalokin ja muuttohaukan kadonneen Häädetkeitaan linnustosta. Harmaalokki on siis nyt kotiutunut takaisin, sen sijaan muuttohaukasta ei ole vielääkään uusia havaintoja. Häyrisen havainnot kuitenkin ilmaisevat, että harmaalokki on pesinyt alueella aiemmin, kun taas Rajasärkkä ym. (1993) eivät mainitse lukeista mitään.

Häyrisen (1964) mukaan kapustarinta ei kuulu puiston linnustoon. Rajasärkän (1993) tutkimuksessa sekä tässä työssä lajin kanta on osoittautunut vahvaksi. Häyrinen toteaa havainneensa vuonna 1964 kalasääsken pesän pienessä suomännysssä, "jossa sitä ei ollut kesän 1961 käynnillä". Koska muistiinpanot koskevat luonnonpuistoa, voi niistä päätellä, että kalasääsken pesäpaikka on vaihtunut jo useita kertoja. Puiston kurkikannaksi Häyrinen arvioi ainakin viisi paria eli suuruusluokaltaan nykyistä tasoa. Rajasärkän laskennassa kurkiarvio jäi pieneksi. Häyrisen muistiinpanojen mukaan "valkoviklo ei missään tapauksessa kuulu keitaan vakituiseen linnustoon". Sinisuohaukkanaaraan Häyrinen havaitsi 19.5.1964.

Häyrinen (1964) kartoitti yhdessä P.Sulkavan kanssa 19.5. 1964 alueen Häädetkeitaan "suolinnustolle edullisimmalla osalla, keidaslampien ja ruoppakuljujen alueella". Ko. alue oli 81 ha ja "noin puolet luonnonpuiston avosualueesta". Vesilinnut laskettiin alueella kiinteästi olevien koiraiden perusteella. Niittykirvisen parimääräksi havaintoalueella saatiin 17 ja keltavästäräkin 16 paria. Todennäköisesti ainakin osa keltavästäräkeistä oli vielä muuttavia, joten vertailu tämän työn tuloksiin ei ole luotettava. Sinisorsia havaittiin kartoituksessa runsaasti, kuusi paria ("2 pesää löytyi") ja taveja neljä paria. Sinisorsien määrä olisi ollut selvästi nykyistä suurempi. Pensastaskuja Häyrinen ja Sulkava löysivät kaksi paria, samoin västäräkkejä, liroja kolme paria, kapustarintoja ja kuoveja kumpaakin pari. Näin ollen tuolloin havaittu kahlaajalajisto ja sen parimäärät vaikuttavat nykyistä pienemmiltä.

Häyrisen (1964) mainitsemasta muusta lajistosta voidaan todeta, että hän arvioi pohjansirkun esiintyneen puistossa aiemmin, mutta ei pidä lajia vuosittain pesivänä. Häyrinen havaitsi kanahaukan puiston alueelta sekä huuhkajan puiston tuntumasta.

Verrattaessa Rajasärkän ym. (1993) laskentatuloksia tähän tutkimukseen, voidaan todeta, että lajisuhteet ovat pitkälti samankaltaisia. Laskennan perusteella saaduissa tiheyksissä on suuriakin eroja, mutta itse aineistotkin poikkeavat toisistaan. Rajasärkän tutkimuksen mukaan runsaimmat luonnonpuiston lajit olivat harmaasieppo (29.8 paria/km²), peippo (22.7), metsäkirvinen (22.2) ja pajulintu (21.7). Keltavästäräkin ja kirjosiiepon tiheys oli 8.5 paria/km², vihervarpusen 6.7, niittykirvisen 6.5, hömötiaisen (runsaslukuisin tiainen) 5.8 sekä pohjansirkun 5.4. Runsaslukuisin kahlaaja oli liro (2.1 paria/km²). Tässä tutkimuksessa niittykirvisen tiheys kohosi metsäkirvisen tasolle, joka johtunee siitä, että linjareitistö käsitti tavallaan myös luonnonpuiston ulkopuolisia suoalueita puiston itä- ja pohjoispuolella. Talitiaisen parimäärä nousi kirjosiieppoa suuremmaksi. Kapustarinnan tiheys oli samaa luokkaa liron kanssa.

Pikkusiepon tiheydeksi Rajasärkkä on saanut 0.9 paria/km² ja kokonaisparimääräksi kahdeksan luonnonpuiston alueella. Tiheys perustuu vain yhteen havaintoon ja Rajasärkkä pitää sitä itsekin ylimitoitettuna.

5.2 Osa-alueiden vertailua

Puurokeitaan ja Häädetkeitaan linnustot poikkeavat tulosten perusteella oleellisesti toisistaan. Niittykirvinen on Puurokeitaalla ylivoimaisesti runsaslukuisin lintulaji. Harmaasiepon tiheys jää Puurokeitaalla luonnonpuistoon nähden pieneksi, mikä johtuu Puurokeitaan reunarämeiden kapeudesta ja pienialaisuudesta.

Keidaslammin alue muistuttaa linnustoltaan Häädetkeidasta, mutta itse Keidaslammi on todella helmi rämeiköllä.

Häädetkeidas näyttää muodostavan tikkalinnuille hyvän pesimäympäristön. Puiston laajennusosat tulevat kuitenkin niin tikkojen kuin monien muidenkin alueella pesivien lajien kannalta täydentämään puiston pienialaisuutta.

Kaikki neljä kanalintulajia tavattiin sekä Puurokeitaalla, Häädetkeitaalla että Keidaslammin alueella. Kanalintujen kannanmuutoksista ei tämän työn perusteella voida juuri esittää arvioita, mutta alue antaa luonnon puolesta edellytykset kantojen vahvistumiselle. Tutkimusalue on jo nyt erittäin merkittävä riekon esiintymisen ja lisääntymisen kannalta. Etenkin Puurokeitaan ja sen reunametsien riekkokanta on huomattavan vahva.

Linnustonsuojelullisesti Puurokeidas on merkittävä alue mustakurkku-uikun, kurjen, kapustarinnan, suokukon, pikkukuovin ja riekon esiintymisen kannalta. Häädetkeitaan luonnonpuiston ja sen lähialueiden arvokkainta lajistoa ovat kuikka, joutsen, maakotka, kalasääski, metso, kurki, kapustarinta, harmaalokki (suopesijänä), tervapääsky (kolopuupesijänä), pikkutikka, pohjantikka, kulorastas, pikkusieppo ja pohjansirkku. Keidaslammin alueen linnustonsuojelullista arvoa nostavat etenkin kapustarinta, tervapääsky, kulorastas, lokit (harmaalokki, kalalokki, naurulokki ja pikkulokki), pohjansirkku sekä alueen merkitys hanhien muutonaikaisena levähdyspaikkana.

Tutkimusalueen vesistöjen linnusto on pääosin odotettu. Kuikkien pesintöjen ohella vesilinnuston arvokkainta osaa ovat edellä todetut lokit sekä mustakurkku-uikku-, joutsen-, hanhi-, alli- ja uivelohavainnot.

5.3 Talousmetsien linnusto

Talousmetsien lintulajisto ja parimäärät poikkeavat odotetulla tavalla "suojelualueen" aineistosta. Pensastoa suosivat lajit ovat talousmetsäalueilla runsaampia. Monet luonnonpuiston lajit puuttuvat talousmetsäaineistosta tai niistä on enintään hajahavaintoja. Tikkojen laji- ja parimäärät ovat tuntuvasti alhaisemmat talousmetsäaineistossa. Myös kolopesijöiden tiheydet jäävät talousmetsissä pienemmiksi kuin esim. luonnonpuistossa.

Lasketuissa talousmetsissä on tässä tapauksessa enemmän lehtipuuvaltaisia alueita kuin vertailukohteissa. Merkittävä osa tutkituista talousmetsistä on Metsäntutkimuslaitoksen hallinnassa ja niiden käsittelytavat poikkevat normaalista metsätaloudesta. Näistä syistä johtuen talousmetsien linnusto on kuitenkin tässä tutkimuksessa etenkin lajistollisesti monipuolinen.

5.4 Tutkimusalueen linnustonsuojelullinen arvo

Verrattaessa Häyrisen (1964) havaintoja tämän työn tuloksiin, voi arvioida, että luonnonpuistoon ja koko tutkimusalueelle on palannut ja palaamassa lintulajeja. Näillä lajeilla, kuten kapustarinta, pikkukuovi ja valkoviklo, oli ehkä ennen enemmän "valinnanvaraa" pesimisbiotoopeissa kuin nykyään. Nyt pohjoisina pidettyjen kahlaajalajien kannat näyttävät vahvistuneen Häädetkeitaalla ja sen ympäristössä.

Tutkimusalueella pesii useita uhanalaisiksi (Rassi ym. 1985) luokiteltuja tai erityistä suojelua vaativia lajeja (EU:n lintudirektiivi 79/409/ETY). Lintulajien uhanalaisuutta voidaan arvioida eri näkökulmista. BirdLife Internationalin (Tucker & Heath 1994) mukaan Euroopassa uhanalaiset lintulajit on luokiteltavissa erittäin uhanalaiseihin (E), vaarantuneisiin (V), harvinaisiin (R) ja taantuneisiin (D). Kriteerin perusteena voi olla (1) maailmanlaajuinen uhanalaisuus, (2) suojelun tason epäsuotuisuus maanosassamme lajeilla, joiden esiintyminen on keskittynyt Eurooppaan, ja (3) suojelun tason epäsuotuisuus maanosassamme lajeilla, joiden esiintyminen ei ole keskittynyt tänne. Tämän luokituksen tarkoittamia, tutkimusalueella pesiviä lajeja ovat esim. harmaasieppo (D3), teeri (V3), leppälintu (V2) ja pikkulokki (D3).

Uhanalaisiksi eri kirjallisuuslähteissä luokitelluista, tutkimusalueella pesivistä tai mahdollisesti pesivistä lajeista kalatiiran, kapustarinnan, kuikan, kurjen, liron, pikkulokin, harmaasiepon, leppälinnun, sinisuohaukan, kalasääsken sekä varpus-, viiru- ja helmipöllöjen esiintyminen säilynee vakaana myös tulevaisuudessa. Laulujoutsenen, metson, teeren, pyyn, palokärjen, pohjantikan, pikkusiepon ja maa-koikan kantojen vahvistumiselle näyttäisi olevan edellytyksiä. Uhanalaisuusluokitusten ulkopuolelle jäävät mm. riekko ja pikkukuovi.

Häädetkeitaan alue näyttäisi tänä päivänä täyttävän mainiosti linnustonsuojelualueen kriteerit, mitä Häyrinen vuonna 1964 epäili. Toisaalta suojelupäätösten ansiosta on korjaantumassa myös Häyrisen toteama puute, että luonnonpuisto yksinään on liian pienialainen linnuston kannalta.

Linnustollisesti Häädetkeitaan, Puurokeitaan ja Keidaslammin alueet täydentävät mainiosti toisiaan. Vaikka kaikki nämä alueet ovat karuja, ja kokonaisparimäärät eivät kohoa kovin korkeiksi, niillä kullakin on piirteensä, jotka lisäävät kokonaisuuden monipuolisuutta.

Kirjallisuus

- Häyrinen, U. 1964. Häädetkeitaan luonnonpuiston linnustosta. Julkaisematon. Ympäristöministeriön arkisto. 3 s.
- Järvinen, O. & Väisänen, R.A. 1975. Estimating relative densities of breeding birds by the line transect method. *Oikos* 26:316-322.
- Järvinen, O. & Väisänen, R.A. 1976. Finnish line transect censuses. *Ornis Fennica* 53:115-118.
- Järvinen, O. & Väisänen, R.A. 1977. How complete are the species lists of breeding birds in censuses of large areas? *Ornis Fennica* 54:160-165.
- Järvinen, O. & Väisänen, R.A. 1981. Methodology for censusing land bird faunas in large regions. *Stud. Avian Biol.* 6:146-151.
- Järvinen, O., Väisänen, R.A. & Haila, Y. 1977. Bird census results in different years, stages of the breeding season and times of the day. *Ornis Fennica* 54:108-118.
- Kalpio, S. 1998. Häädetkeitaan luonnonpuiston kasvillisuus 1996. Metsäntutkimuslaitos, tutkimusmetsien julkaisusarja, n:o 12.
- Koistinaho, T. 1997. Parkanon Häädetjärven seudun linnusto 1993-1997. *Satakunnan Linnut* (28):31-39.
- Koskimies, P. & Väisänen, R.A. 1988. Linnustonseurannan havainnointiohjeet .2 p. Helsingin yliopiston eläinmuseo, Helsinki. 143 s.
- Paasio, I. 1935. Häädetkeitaan, erään länsisuomalaisen kermikeidassuon kasvillisuus. *Ann. Botanici Soc. Zoolog.-Bot. Fenn. 'Vanamo'* 6(2).
- Rajasärkkä, A., Vickholm, M. & Virolainen, E. 1993. Karkalin, Vesijaon ja Häädetkeitaan luonnonpuistojen pesivä maalinnusto (1986). Julkaisussa: Metsäntutkimuslaitos, Metsänkasvatuksen tutkimusosasto. Linnustaselvitys: 23-35.
- Rassi, P., Alanen, A., Kemppainen, E., Vickholm, M. & Väisänen, R.A. 1986. Uhanalaisten eläinten ja kasvien suojelutoimikunnan mietintö. I-III. Komiteamietintö 1985: 43. Ympäristöministeriö, Helsinki. 111+466+431 s.
- Tucker, G.M. & Heath, M.F. 1994. *Birds in Europe: their conservation states*. BirdLife International. Cambridge, U.K. 600 s.
- Väisänen, R.A. & Järvinen, O. 1974. Suomen pesimälinnuston linja-arviointi. *Lintumies* 9:1-6.
- Väisänen, R.A., Lammi, E. & Koskimies, P. 1998. *Muuttuva pesimälinnusto*. Otava, Helsinki. 567 s.

Kiitokset

Tämä raportti on syntynyt Häädetkeitaan luonnonpuiston ja sen ympäristön vuonna 1993 alkaneen linnuston kartoitustyön tuloksena. Selvitys on tarjonnut tekijälleen etenkin hienoja suoluontokokemuksia sekä rentouttavan vastapainon arkiselle työlle. Selvityksen kustannuksista on vastannut Metsäntutkimuslaitoksen Parkanon tutkimusasema. Metsäntutkimuslaitos huolehtii myös raportin julkaisemisesta. Parkanon tutkimusasemalla on selvityksen edistämistä vastannut erityisesti metsätalousinsinööri Hannu Latvajärvi. Kirjoituksessa on mukana myös Latvajärven (HL) ja tutkija Markku Saarisen (MS) lintuhavainnot. Tutkimusaseman johtaja FT Hannu Raitio on jaksanut lukea käsikirjoituksen useammankin kerran, hän on tehnyt tekstiin arvokkaita parannusehdotuksia. Lämpimät kiitokset heille kaikille.

Lisäksi haluan tässä yhteydessä kiittää dosentti Risto A. Väisästä, joka on ollut minunkin suorittamieni lintulaskentojen moottorina jo 20 vuoden ajan.

Suo leviää kankaille. Häädetkeitan vähittäinen laajeneminen näkyy suonreunan kelometsikkönä.

Metlan tutkimusmetsien julkaisusarja

- 1 / 1994 Paljakan tutkimusalue. Tutkimusmetsäsuunnitelma 1991-2000.
- 2 / 1994 Kolin tutkimusalue. Hoito- ja käyttösuunnitelma 1993-2002.
- 3 / 1994 Ruotsinkylän tutkimusalue. Hoito- ja käyttösuunnitelma 1994-2003.
- 4 / 1995 Punkaharjun tutkimusalue. Hoito- ja käyttösuunnitelma 1993-2002.
- 5 / 1995 Vesijaon tutkimusalue. Hoito- ja käyttösuunnitelma 1994-2003.
- 6 / 1995 Punkaharjun luonnonsuojelualue. Hoidon ja käytön runkosuunnitelma.
- 7 / 1995 Vaisakon luonnonsuojelualue. Kasvillisuus 1991-1993.
- 8 / 1996 Vilppulan tutkimusalue. Hoito- ja käyttösuunnitelma 1996-2005.
- 9 / 1996 Liimanninkosken lehdon kasvillisuus.
- 10 / 1997 Metlan luonnonsuojelualueiden järjestyssäännöt.
- 11 / 1997 Kolin kansallispuiston ja Kolilta suojeltaviksi hankittujen alueiden runkosuunnitelma.
- 12 / 1998 Häädetkeitaan luonnonpuiston kasvillisuus 1996.
- 13 / 1998 Aulangon luonnonsuojelualue. Hoidon- ja käytön runkosuunnitelma. (Julkaisematon).
- 14 / 1998 Lapinjärven tutkimusalue. Hoito- ja käyttösuunnitelma 1997-2006.
- 15 / 1999 Punkaharjun luonnonsuojelualue. Luonnonhoitosuunnitelma.
- 16 / 1998 Pallas-Ounastunturin kansallispuisto. Hoito- ja käyttösuunnitelma 1998-2017. Management Plan. Metsäntutkimuslaitoksen tiedonantoja 716, 1998.
- 17 / 1999 Pieksämäen metsäoppilaitoksen opetusmetsäsuunnitelma 1998 - 2007.
- 18 / 1999 Elämänmäen luonnonsuojelualan kasvillisuus 1998.
- 19 / 2000 Aulankokeskus. Toimenpide-ehdotus Aulangon ja Hämeenlinnan suunnitellun kansallisen kaupunkipuiston luonto- ja toimintakeskuksen perustamiseksi.
- 20 / 2000 Liimanninkosken lehtojensuojelualue. Hoito- ja käyttösuunnitelma.
- 21 / 2000 Muhkurin lehtojensuojelualan kasvillisuus 1999.
- 22 / 2000 Kannuksen tutkimusalue. Hoito- ja käyttösuunnitelma 1998-2007.
- 23 / 2000 Kivalon tutkimusalue. Hoito- ja käyttösuunnitelma 2001-2020.
- 24 / 2001 Parkanon tutkimusalue. Hoito- ja käyttösuunnitelma 2001- 2010.
- 25 / 2001 Häädetkeitaan luonnonpuiston ja lähiympäristön linnusto 1993-1998.

METLA

Metsäntutkimuslaitos
Tutkimusmetsäpalvelut
PL 18, 01301 Vantaa
Puh. (09) 857 051

ISBN 951-40-1800-1
ISSN 1238-0830
